

ALG 3

M 1890

MATTHEW

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. **ALG 3/M 1890**
AGG. AMERINDIAN
Family **ALGONQUIAN**
Sub-Family
Branch
Group
Language **BLACKFOOT**
Dialect
Locality **Alberta, Canada**
Contents **MATTHEW**
Version
Translator **Rev. John Wm. Tims**
Published by **B F B S**
Place **LONDON**
Date **1890**
Accession No. **550**
Accession Date **May 29 1931**
Price **.18**

THE GOSPEL ACCORDING TO
S T. M A T T H E W.

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE
OF THE
BLACKFOOT INDIANS.

BY THE
REV. JOHN WILLIAM TIMS,
C. M. S. MISSIONARY.

LONDON :
PRINTED FOR THE
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.
1890.

PRONUNCIATION.

<i>a</i> as <i>a</i> in father.	<i>ǎ</i> as <i>a</i> in fat.
<i>e</i> „ <i>a</i> „ hate.	<i>ě</i> „ <i>e</i> „ met.
<i>i</i> „ <i>i</i> „ pique.	<i>ĩ</i> „ <i>i</i> „ fit.
<i>o</i> „ <i>o</i> „ note.	<i>ǔ</i> „ <i>o</i> „ not.
<i>u</i> „ <i>u</i> „ rule.	<i>ů</i> „ <i>u</i> „ but.
<i>ai</i> as <i>i</i> in pike.	
<i>au</i> „ <i>ou</i> „ bough.	
<i>aw</i> „ <i>aw</i> „ law.	

The accent (') requires the syllable which it follows to be emphasized.

ŌKHS' I TSĪN IK SĪN NI

MATTHEW

OT SĪN AI PI.

CHAPTER I.

SINAK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks'oaiĕxĕsts.

2 Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu'papiipix;

3 Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiĭmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram;

4 Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon;

5 Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiĭmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiĭmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse;

6 Ki Jesse ikuyiu' David omŭx'nin'a; ki David omŭx'ina ikuyiu' Solomon, annŏk' ake'uŏk itom'itomiuŏk Urias man'itotsipokaiĭmmiuaie;

7 Ki Solomon ikuyiu' Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa;

8 Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias;

9 Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias;

10 Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias;

11 Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki omu'pappipix, annik' ito'toðpikau Babylon;

12 Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel;

13 Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor;

14 Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud;

15 Ki Eliud ikuyiu' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob;

16 Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, anõk ipau'kaiimmioõk Jesus, anistau Christ.

17 David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk'süpokosim motseiiu ke'pitappiiu nissekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'istsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosim motseiiu, matsisse'koputtsi; Christ omats'istsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpokosim motseiiu matsisse'koputtsi.

18 Jesus Christ, otsipokai'isinni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemat tōsaie it opitappi'in ai, otse'kosatsok Atsim'istaaw.

19 Joseph om'i mokõm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mõk'aiitsin nikõt tōsaie; osime'tsitant mõksisim'ianistüpskoõsaie.

20 Ki otai'ksimstatoaie, Satsit, Ap'istotokiuã oto'tokatatsis otsipopõk'toakaie ki otan'-

ikaie, Joseph, David okku'i, pinstūnnos Mary kōk'okemattosi, otse'kosatsok Atsīm'iStaaw.

21 Ki ai'ak sipokai'immiuaie okku'yi, ki kitak'an'istsinnikōttau Jesus: tūk kā, otsitappim'ix otsau um'itsitappi'isuauēsts aiakitai-kōm otse'piuax.

22 Itūn'nitsiuaie mōk'itsenūpanistōsi Ap'istotokiuā otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinēsts, ki an'iīnai,

23 Satsik, mokōk'iake ai'akopitappiiu, ki ai'ak sipokai'immiuaie okku'yi, ki ak'an'istsinnikōttsiuaie Emmanuel, ito'kīsasattop Ap'istotokiuā ipokai'tappi'im mau.

24 Joseph otsipuawk'si otso'kani, ūn'niitsitappiiu Ap'istotokiuā ototo katatsis otan'ii pi-aie, ki ito'tuyiuaie otokem'an:

25 Ki ototom'okkuyi otsau om ai'pokai'saie matopoksokamiu'atsaie: ki nitsin'nikōttsiuaie JESUS.

CHAPTER II.

JESUS otai'pokai'si Bethlehem, auōšin'īm Judæa, annists'isk ksistsiku'istsk, Herod ot-sitsinaiipi, Satsik, mokōk'ietappix umut'autstipi apinōk'kuyi itsipuk'sipuiau Jerusalem,

2 An'iau, ūnan'ōk manipok'auōk Jews otsin'aimoaiuaie? tūk kā, annim' apinōk'kuyi stai'tappiosi nitsin'o'ūnan okōkatosim, ki nimut'otopinān nōk'itauatsīm mīm mōšinān.

3 Herod omūx'ina otokh'tsisaie, otap'itsitanaiē, ki Jerusalem istokōnai'tappix ikōnopokap'aitsitamiax.

4 Ikōnau moi'piūsax omūk'atoiapiekuax ki

ai'sinakix, süppoöttsesattsiuax Christ mök'it-sipokaiipiaie.

5 Ki an'istsiauaie, Bethlehem, Judæa istauošin'im, ün'nimaie; ün'an'istappi prophet o-sin'aksin;

6 Ki ksęsto'a Bethlehem, Judæa istauošin'im, kimats'inükssipuaua, Judah istsin'ax; Nin'-auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akaukökitsimau nitsitappim'ix Israel.

7 Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoötseattsiuax otsokap'inökuyisaie kökataosi.

8 Ki itüpüt'oköttsiuax Bethlehem; ki an'iu, kükko' sokap'apsüm mok pokau'ök; ki ikon o-ainoeniki, itüm'ütskiťsinikokik nökö'itsitotosi nökö'itatsimmimosi.

9 Otokh'tsisau omüxina otan'iiipiaie, itsis'tapuiau; ki satsik, anni'isk kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'auttsipi apinök'uyi otsitom'-akoaiuaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitauipiaie itots'iketsipuyiaie.

10 Otsinno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otse'tametüksu ai.

11 Ki otaitsipis'sau nap'ioyis, Mary oksis'tsi ipinny'iauaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsim'mim miau: ki otai pasuk'inissauęsts otakomütskotüksuauęsts, issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh.

12 Ap'istotokiuă papaukökianistüssax mök-staiskitot'osau, noke'tsi mokso kui itüp'akai-iau.

13 Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiuă sto'tokataťsis papau ta'atsiu aie Joseph, an'is-itouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki o-

ksis'tsi ki ikum'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otumanisto; tuk'ka, Herod ai'akapsüm miuaie inük'sipokau möks'enitösaie.

14 Otai'puawksi, sepi'ai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiaiu:

15 Ki itau'puaie otai'insaie Herod, mökse-nüp'anistos Ap'istotokiuã otse'poawsin, ot-sipropheti tots'uaie, Egypt, ün'nimaie nit-sit'ütüm mau no ko'a.

16 Herod, otai'noösax mokök'ietappix ot-ap'ap'istotoyisax, eks'kai'istsetük kiu, ki itüp'otoköttsiuax (*otsen'nakemix*) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, u mut'otsksinipi otso kap'süppoöttesattüsax mokök'ietappix.

17 Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi,

18 Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asünü ki matokuikiawpiketük kiu'ats, tuk'ka, itsen'iau.

19 Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiuã ototokata tsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otstitai'tappiisai.

20 An'istsiuai, Nipuat' ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'öšinim; tuk'ka ini'au anniks'isk ap'üssum miiskaie otsipai'tappiisinni.

21 Ki itsipuai ki aiako'tuyiuax pokau'a ki oksis'tsi, ki Israel istau'öšin'im ito'to.

22 Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaait-sitapai'naiisi un'ni otšin'naiisinni, isstün'im-

aie mők'ittaposaie; ki Ap'istotokiuă otsipapuan istosaie, Galilee itan is'tüpitappo:

23 Ki akapioyis, Nazareth an istau, ito'to ki itoko'yiu; mők enüpan istosaie prophetix otan'iipi ax, akan istai'niköttau Nazaren'aiku ün.

CHAPTER III.

ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'ksinimatstokiu,

2 Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im istsin'naiisinni aststsiu'.

3 Am'auk annök' matap'piuök Isaiah prophet an'iu Nitsitäppiuă ksistapitauosinim sokse'pu yiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'ak sokkui, oksoku'ists moköm'otsstisests.

4 Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki istsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu.

5 Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautakax.

6 Ki nie'tüktai Jordan (*an'istop*), otsit'üstapinopi ax, ki otsauum'itsitappiisuests aiinüpan istomiauests.

7 Ki otsinno'össax otas'taiissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pinükipi, an'istsiu ax, Pitseksinau'kosix, tükka' kitan'ikoau kökan istüpi istüpiksatosuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik?

8 Ai'süksattok matsiin'ists mők'itanistosiki kitsauai'tsitani:

9 Pini'tsitsiikasik kītsitsi'tanauěsts kok'-kītūnīssuai Kīn'un Abrahami; kitan'īstopuau Ap'īstotokiua, am'oxim okotokix ikotsīstaua-tomoaiu Abraham pokax.

10 Kiannok' kōts'eksīsts kaxa'kin itsipō'to-
au: kōnai'īstsīs saiīnasīssi ak'aikakiaiau ki
ak'au tutsaiu.

11 Okke' kimut'sīt ūstapīn opuau kōkkīt si-
sauai'tsitasuai: apatots'īk annōk' ai'aksako-
toōk ai'īs'skunitapsiu, nimatsīkōk okotopa'to-
moauats matsikīsts': Ostoi' kimutak'īstapīn-
okou Atsīm'istaaw ki īs'tsi:

12 Ose'kotūk kiatsīs ai'īnīm aie, kiau pūx'-
īxtoxixi otsīt'ai sui suitsi pīk'iakipi aiak sokap-
se'maie, osos'tsi pikiapi o yīs aiak ītsīptsīpotom-
ěsts otapaiēn'īnsīmmanīsts; ki īstotox'ksi īsts
ītsi'ī matakatsiu'ats ai'ak etsīnsīměsts.

13 Jesus Galilee itūm'au matto, Jordani ni-
e'tūktai ito'to, John mōk ītsīstapīnīsaie.

14 Ki John paiu' tsīmīuaie, ki otan'ikaie,
ksěsto'a īsta'pīnokīt, kitak etak'si puk si pat to
kōk okotsī'stapīnōksi, ki kumauksi pūksipa-
akīks?

15 Jesus an'ītsīuaie pokītse'tsīt annok':
nōks'īstutsi īsīnan mōkōm'motsitappiisīnī. I-
tūmīpaiokīts etomoyīuaie.

16 Ki Jesus ai'īstapīnōssi, itopītsīssoa'-
tomaie okke': ki, sat'sīk, spots'im kau'opiu, ki
nan'nuyīuaie Ap'īstotokiua otatsīm'istaaw i-
tu tui'sūpīnūmaie sītsi'ī itsīnauūnī'īnai, ki
itokhitopi'īnai:

17 Ki, satsīk, epo'awsīnī spots'im itunni'u
amok'auk nītūk'omīmōkoa, nitsekōkh'sīmau.

CHAPTER IV.

A TSIM' ISTA AW ksīs'tapiksök kui itūmi-
tūppīp'iu aie Jesus, sau um'itsitappiua
mök saksksīn noōsaie.

2 Ki nīsīp'puyi koku'ists, ki nīsīp'puyi ksīs-
tsikuists otsit'sai oyipists, it sakoo'notsiu.

3 Ki Issaks'ksīn imaitappii itoto'yīnaie an'-
iīnai, Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiua okku'i,
am'oxim ok'otokixīm sītsīp'satsīsau mökitap-
aiēnasau.

4 Ki itūnīs'tsiuaie, Sīnaip Matap'pi matokot'
otspaitappī'iuats napaiēn, Ap'istotokiua
maoi'i umutokōnai'poawsīsts aiakotsepaitap-
piiu.

5 Sauum'itsitappiua otsitsitapīpiok A-
tsīm'akapioyīs, ki itokhit'sipotoyeik Nato'i-
apioyīs,

6 Ki an'istsiuaie, Ikūm'ūmeniki Ap'isto-
tokiua okku'i, inīs'sui auūnit: sīn'aip, ak an'is-
tsiua xoto'tokata tsix ksēsto'a: ki otsu'auēsts
kitakitotsike tsi'enokiau, kokōt'sīsts kōkstai'-
tūkōkhsau ok'otoki.

7 Jesus itūnīs'tsiuaie, mat'sīnaip, kimatak-
saksksīnoau'ats Nin'a, kitap'istotokā.

8 Sauum'itsitappiua spaištūkki otsittūm-
mi'piokaie itaištūmmūt'tsiikaie kōnauau'ōs-
īnīsts ki īstap'inatsiikiēsts;

9 Ki an'istsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsīn-
īsts kitak'okoto, apīs'tuksīsano piēnīki, atsim'-
mīm mokenīki.

10 Jesus itūman'istsiuaie, Mīs'taput, Satan:

sīn' aip, Nina Ap' isto tok iua kitak' a tsīm mīm-
mau, ki kitak' aitan istaito au.

11 Ki Sau um' itsitappiu ā otai' skikaie ki,
sat' sīk, oto' to kata tsix ito' to yiki ax ki otspum'-
ok ax.

12 Jesus otokh' tsīmsi John eēn' ōsaie itsi-
tap' po Galilee :

13 Ki otūn istūpa' atosae Nazareth, Caper-
naum ito' to ki itoko' yiu, īssoots' i omūk' si-
kīmi ai' ak etskōk kui Zebulon ki Nephthalim :

14 Isaiah otse' po aw sin mōks enūpan istosi
otanipi,

15 Zebulon istau' ossīni ki Nephthalim ist-
au' ossīni o mūk' sikīmi ista' potsim, Jordan
ap' ūmotsim, Galilee istok' au ax ;

16 Anniks' isk matap' pixk, ski' natsi itau'-
pixk omūk' a natsi nan' īm mīau : ki anniks' isk
matap' pixk au ossīni eīnsīn' ni itsti' ipi ki
eīniu' tūx īssīni itsti' ipi, itau' pixk, ksītsi-
kui' natsiu ot sūs' kōpsiu.

17 Annik' Jesus au mūt ūpsokse' puyiu, ki
an' iu, Sauai' tsitak ; Spots' im istokōk' itsimani
āsts tsiu'.

18 Ki Jesus, au au' ōk assi, Galilee istomūk' si-
kīmi, itsīn nu' yiu ax ai' s' kūn nīm otse iyix, Simon,
an' istau Peter ; ki oskūn' an' istau Andrew, īs-
ksīm matūk' ki omikatsīs omūk' sikīmi itai' sua-
pīx īm iauaie, tūk' ka itomik' aitappiisau.

19 Ki itūn īs' tsiu ax, noksūppa' akik, ki kitak-
itaumik' ottai au matap' pix.

20 Ki atomik' atsuai itskīm' mīau ki itopok-
iu o' iauaie.

21 O mūt' tūkkiosi matsītsīn nuyei u ax mat'-
toskūn īm otsei ix, James, Zebedee o ku' yi, ki

John oskūn', ipīt'sūpīn nuyiuax ak'iosatsīs, Zebedee, un'oauaie, aip'sīmiāx otomik'atsuaux: ki itsīn'nikōttsiuax.

22 Ki ipīt'skīttsiāuaie un'oauaie ki ak'iosatsīs, ki itopokiuo'iauaie.

23 Ki Jesus Galilee īstokōnau'ōssīnni itap'auauōkau, otatoiapioko'auēsts itai'pīstksīnimatstokiu ki aisokse'puyiu spots'im istsetam'itsīniksīnni; ki matap'pix opūs'tsīmmesuai ki otok'tokossīnuauēsts ikōnau'kūtutuyiuax.

24 Ki otap'īstutūksīnni ikōnauanētūnīstopaie Syria īstau'ōssīnni; ki ikōnai'oktokosix, ki amianīstsi pūs'tsīmīsix, ki annīks'isk matap'pixk sauumitsitappiūā itsīps'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenīx, ikōnitautsīppotōaiāx; ki ikōnau'kūtutuyiuax

25 Ki Galilee īstokōnai'tappix ikōnawk'pokiuoiauaie, ki Decapolis, ki Jerusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ūmmotsim īstokōnai'tappix matsēkōnawkpokiuo'iauaie.

CHAPTER V.

KI otsīnno'ossax akai'tappix nitum'mo ita'mīssō: ki otāu'pīssi otsitappim'ix ototakax:

2 Ki itsipa'kuiakiu ki itūsksnīm'atsiuax, ki itūniu,

3 Annīks'isk matap'pixk oskēttsipōppuauēxk īkīkīn'etūkkiisk, etam'etūkkiau: spots'im īstsīn'naiisīnni ostō'auai otsīnan'oaiāu.

4 Au'yēsīx etam'etūkkiau: aiaksīkiawpīksīstōtoaiāu.

5 Ikkīnap'itappiix etam'etūkkiau: ksök'kum otaksīnan'oiāiu.

6 Ino'tāttomix mokōm'motsipaitappiisīn ni ki ināk'attomix mokōm'motsipaitappiisīn ni etam'etūkkiau: ai'akokuyiau.

7 Kīmapi'itappix etam'etūkkiau: otak'sikīmokiau

8 Ksikus'skēttsipōppix etam'etūkkiau: ai'aksīn nuyiauaie Ap'īstotokiuā.

9 Inūs'tetappix etam'etūkkiau: akanīstainikōttaiāiu Ap'īstotokiuā o'kosīx.

10 Anniks'isk matap'pix itsikīm'atsīstotoāiu otokōmmo'tsitappiuōsoauēsts etam'etūkkiau; otsinan'oiāiu spots'im itsīn'naiisīn ni.

11 Oksīs'totokoēniki ki maka'pi sītsīp'sūkōēniki, ki aisīmīm'motsenikiau, tūka kitūk'omīm mokoau kitse'tametūksuai.

12 Sopoke'tametūkkik, spopai'piik; kitakitakai'sakīn nosūko spots'im: apatots'ik neto'yik ūnninetoksīstotoyiuax Ap'īstotokiuā otsiprophetix.

13 Kēsto'akauk ksök'kum īstsīstsīxipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsīx'ipokuyi, tsanīstapiu ksök'kum umutaiaksītsīxipoku īstutsip? matūtokoapi'uats, ki aksīs'tapīxip, ki akītsītau tūtsamiai'osi.

14 Kēsto'akauk ksök'kum īstūn'natsii. Akap'ioyīs aitokittokhi netum'moyi matokotsīksīsattop'ats.

15 Matap'pix matotstsīm'axauaie anak'imatsīs mōkītsītaistakhtotosauaie assuyīn'i, itai'sūppatomiau itai'sūpanakīmatsopi, ki matap'pix itsīps'taupix napioyīs itokōnnauan'akīmāiu.

16 Neto'yik kitan'akimatsis istot'un nasuyit matap'pix mők'itsin nisau kitawx'istutsipists mők'itsa kütosau aie kin'a spots'im.

17 Pinstak nimut'otopi nök itün nistupi potsisau okök'itsimani, ki prophetix otün'issuai: nimatütoto'pa nök itün nistüpipotssisau, nimut'oto nök itsüpan is'tsistutsisau.

18 Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kumotsau omai'tsinikasi, ki okök'itsimani otsitsau omsüpan istsiopi tüks'kai sikük'sinakšin okök'itsimani ittsi'ipi mat'akitsinikauatsaie.

19 Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawists kütai'aksistutsim ökaie, ki ai'aksšin imatsokax matap'pix mők'stai istutsisaxaie, ak'an istainiköttau inüks'tsim spots'im; annök' ai'aksistutsim ěsts ki ai'aksšin imatsökax matap'pix möks'istutsim ěsts, ak'an istainiköttau omük'sim spots'im.

20 Kitan'istopuau kitoköm otsipaitappiisinni sai is'tüpük uiökhsissi Scribes ki Pharisees ot'oköm otsipaitappiisu ěsts kimatakitsipi puauats spots'im istsin'naiisinni.

21 Kikai'okhtsipuau ükkaiap'ix otan'ik oaiu, Pinuye'nikik: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie okök'itsimani:

22 Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'an istsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie okök'itsimani: ki annök' ak'an istsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni ots'tsiimiaie.

23 Puksi pip'potom iniki kitak'iksistomütskotüksinni nato'apioyis, ki isksinim'iniki kixokoa kitsis'tsim mok,

24 Ūn'nim altar ȳstsskit' kitaki ksĭstomŭtskotŭksĭnni, ki matskot'; matom'ots matsin'nŭstseik ksĕsto'a ki kĭxokoa, ki tŭm'ŭtsipuksi put ki sakumŭts'kotoat kitsiksĭst'omŭtskotŭksĭnni.

25 Kipĭn nŭs'tseĭmĭs kikakh tum'o, kĭtsakiokhpok au'pimŭssi: kŭk staiĭstapĭpiok au'kŭkĭtsĭmai, ki au'kŭkĭtsĭmai ōk'staukotsei eĕnake'nai, ki kĭtakĭtsĭps'tapixik itai'inŭkiopi.

26 Kitau'mŭnĭsto kitsau omai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimatak suxpa.

27 Kikai'okhtsipuau otanĭpuauĕsts ŭkkaiiap'ix, Kimatak auōk otapuaua:

28 Ki nĕstoakitan'ĭstopuau, annŭk' ŭs'sŭmmiuōk'ake'uōk' mŭk'statossaie, ŭk aukhtau auōk'au tŭtseuaie u'skĕttsipŭppi.

29 Kinet'oopsi itsuyĭsse eniki, sauau'tos ki mĭs'tŭpapiksĭstsĭs: ōkh'siu tuks'kŭma mŭk'saiĭnakuaiĭssi koŭpspi, ōk staiĭs'tupapiksĭs kostŭm Gehenna.

30 Kinet'otsĭs itsuyĭsse'eniki kawksĭnnĭt', ki mĭs'tŭpapixit: ōkh'siu tuks'kai kotsĭs'i mŭk'saiĭnakuaiĭssi, ōk staiĭs'tŭpapiksĭs kostŭm Gehenna.

31 Ūk'auanĭstop annŭk' aiaksĭsiuatsiuōk otokem'ani ŭnnianĭst'okotsĭs ĭksiuō'isĭnaksĭn:

32 Ki kitan'ĭstopuau annŭk' aiaksĭsiuatsiuōk otokem'ani, otsau omau au'ōkotasi, nokets'ĭnai otauōkotŭts'okaie; ki annŭk' aiakōkkem'iuōk otai'ksiuatai'isk itau'ōkatau.

33 Stsĭk'i, kikai'okhtsipuau otan'ĭpuauĕsts ŭk'kaiiap'ix, kimatakĭksĭstapatauŭni'pa, ki, kitakitauanĭstau Ap'ĭstotokiua kitatauŭn'is-sĭnni:

34 Ki kitan'istopuau, Pinūt'auūnik; spots'im pinitūpūtauūnik; tūk'ka Ap'istotokiua otspiso'pōtsisaie:

35 Ksōk'kum pini'tūpūtauūnik; itsissuikau'piu: Jerusalem pini'tūpūtauūnik; tūkka Omūx'ina ot'akapioyimaie.

36 Kimat'akitūpūtauunipa kotokōn', kimatokotsiksīxīstutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsixīstutsipats.

37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanie-niki, mat'ōkhsiu.

38 Kikai'okhtsipuau, ūk'auanīstop sauau'toainiki moōps'pi, kitak'okōtanīstotoko: ki sauau'tsīmīniki mokhpe'kīnni, kitak'okōtanīstotoko.

39 Ki kitan'istopuau pinstsīmīm'motsemis sauum'itsitappiuā: ki annōk' kitakauaiak'io-ōk kitsets'stoksīs, matoko'tsīs ki mat'stoksīs'.

40 Ki matap'pi makitotsīsīp'puyīssaie au'kōkitsīmāii, ki stakhts'isokōsīm mōk'otsīsaie, mat ūn'nīstotsīs kisau'tūtsisokōsīm.

41 Ki annōk' kīsitappa'atsokōk tuks'ka ūskskak'sīnni, pokom'īs na'toki iskskaksīnni.

42 Annōk' kitau'kōmōnikōk, ko'tsīs, ki annōk' kitai'akūkkumatūkok, pin'o'tūkaatsīs.

43 Kikai'okhtsipuau ūk'auanīstop kitak'ūk-omīmāu kitopokau 'pimokā ki kitak'aukīm-aukikakhtum'o.

44 Ki kitan'istopuau ūk omīm'mīsau kikakhtum'ix, Atsīm'mīmīsau anniks'īsk matap'pixk kitai'pakosīnikokoauaxk ōkhs'īstutosau anniks'īsk matap'pixk kitau'kīmokoauaxk, ki aua'tsīmōiikatomosau anniks'īsk matap'pixk

kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kĩmatsistotokoauaxk;

45 Kokaukosĩmĩ'ĩssuai Kĩn'ou spots'im: tũk'ka ikkũnats'iuaiē natos'i sau um'itsi tappix ki ōkh'sitappix, ki soio'tũmstuyiuax mokõm'otsitappix ki sau'okõmotsitappix.

46 Ūkomĩm'mainoainikiau anniks'isk matap'pix kitũk'omĩm mokoauixk, tsaak'anĩstappiuats kisa'kinosuai? kũttomũnĩstauũk omĩm motseiu'axau publicanix?

47 Ki namiksematsĩm'ainoainikiau kĩxokoaax, tsanĩstapiu'ats kumutau motsapiu stsi'k'ix? kũttomũnĩstai kse matsĩm motseiu'axau publicanix?

48 Ki sũp-puiap'sik manĩst'sũppuiapsi kĩn'ou spots'im.

CHAPTER VI.

ISKSKATS'İK kõkstau'kõm motsi tappiisuai matap'pix kõkainu'yĩssi; ikũmits'tsiki kĩn'ou spots'im kimataksa kinosũk oauats.

2 Mak'aumũtskotũkkieniki pinik'it manĩstsi'ipi aiksĩstapokõmotsitappikasix itai'puyĩsax natoi'apioyists ki moksoku'ists, matappix mõksĩn nu'yĩssax. Kitau'mũnĩstopuau sakino'sat tai au.

3 Ki aumũts'kotũkkieniki pinsksĩnĩs' i'aksĩssautsĩs kinet'otsĩsi otai'ĩstutsipi;

4 Mõksĩsĩmĩs'si kitau mũts'kotũksĩn ni; ki Kĩn'a, aisĩm miũs'sũppiuõk, kitaksĩn noam'sa kinosũk.

5 Ki atsĩm oi'ikainoeniki pinet'omanĩstsi'k aiksĩstap'okõmotsitappikasix: otũk'ome tsĩm-

anoaiu mōkauatsīmoikasau otsitai'puysisau natoī'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeists, matap'pix mōksīnnu'yīssau. Kitau'mūnīsto-puau, sakino'sattaiu.

6 Ki Ksēsto'a, a'tsīmoikainiki, ītsipi kōkō'ai, okīm'īniki, a'tsīmoikamīs kīn'a ai'sīmmiapsiūā; ki kīn'a, ai'sīmmiūs'sūppiūōk, kitaksīnnoam'sakinosūk.

7 Ki atsīmoīkainoeniki pinīksīstape'puawtsīs, manīstaiksīstapepoattopīauaie saie'tūk-kix: tūk'ka ūs'taiu ak'aiokhtokīu otakai'pu-yīssau.

8 Pinet'omanīstīk, tūkka Kīn'oau īksīnīm'ests kitsipu'īnakītsīpīsts kitsauomauan'īs-topī.

9 Ūn'anīstūttsīmoīkak: Nīn'an spots'im kitsītau'pīpī, ūn'anīstatsīm'metsīs kitsīn'īkōsīm:

10 Ūn'anīsto'tos Kitotūmap'sīnī: spots'im Kitsītsī'tan kanīs'tutsīpī, annom'ksōk'kum nokūt'anīs'tutsīt:

11 Annok'ksītsīku'īk nokkōk'īnan aau'ōs-sīn:

12 Ki ūnīksksīnīt'au nītsauum'ītsītappī-sīnanēsts, manīstūs'ksīnoawpī annīks'īsk matap'pīx nītsauum'ītsīstotokīnanīxk:

13 Ki pinīstksīm'ūkīnan, ki nokītsīkōmots-e'pīokīnan Sauum'ītsītappīūā; kitūsk'sainā-īu nīn'naiisīnī, ki otūmap'sīnī, ki īstap-īnā'sīnī. Amen.

14 Ūnīksksīno'ainoeniki matap'pix otsau-um'ītsītappīisuauēsts, Kīn'oau spots'im kitak'-oksksnokōau.

15 Ki sauksksīno'ainoeniki matap'pix ot-

sau um'itsitappiisu au ěsts, Kĭn'oau Spots'im kimatak oksksĭnok oau'ats.

16 Kŭttai oyieno eniki pin omŭs'sŭppik man-ist'omŭssŭppi piau ksĭstapokŭm otsitappikasix : tŭkka iksĭstuts'imiau ostokso'au ěsts, matap'pix mŭks'ksĭno ōsax kŭttau'yiau. Kitau'mŭn-istopuau ŭk'otsimiau saiakinosattopiau.

17 Ki ksĕsto'a, kŭttai au'yeniki pu'ikĭniit, ki ĭssĭs'ki osit;

18 Matap'pix kŭkstai'ĭksĭnok iau kikŭtau yi, kŭksksĭn nu'yĭssi Kĭn'a aisĭm miŭssŭppiuă : ki Kĭn'a aisĭm miŭs'sŭppiuă kit aksĭnno am'saki-no sŭk.

19 Pinau moi'potosik akau'tsapsĭn ni annom'ksŭk kum, apŭn'ix ki apĭssu'yei otsĭts'oyipi, ki kŭm os'ie pĭtsix otsipĭs'sax ki otsikŭmos'sax :

20 Ki au moi'potosik akau'tsapsĭn ni spots'im, apŭn'ix ki apĭssu'yei otsitsau'oyipiau, ki kŭmosie pĭtsix otsitsau aisĭsŭppokatŭn'akĭi piau ki otsitsau ai'kŭmos piau :

21 Ittsĭ'piau kitsinan'ĭsts, ŭn'nim auk ku'skĕt tsi pŭppi.

22 Mostŭm'i ĭsta'natsĭi moŭps'piina; nituks'kŭssi koopsi, kostŭm' ak'otuitsiu anat'sii :

23 Ki koŭps'pi minĭx'ĭssi, kostŭm'i ak'otuitsiu ski'natsĭi. Anat'sii annik' i tsĭpsts'tsiik kostŭm'i ski'natsĭi maum'au mŭk o ski'natsĭi ni !

24 Tukskŭm matap'pi matokotsapotomoyiu-atsax na'tok ŭm ix nŭn'ax : aksikŭm okkĭmiu tukskum ki aks'ikŭm ŭk omĭm miu stsĭk'i; akĭkŭme'enĭu tuks'kŭm ki aksikŭm'ĭtsĭm mĭm-miu stsĭk'i. Kimatokotapotomou axau Ap'ĭs-totokiuă ki sau um'itsitappiuă.

25 Ūn'nikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisinni kitaks'oattoppi ki kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat kostüm'i kitai'aksüpskaw sattoppi. Tse'ka isskīts'tau opai'tappiisinni ki aau'össin, mostüm'i ki istotos'ists?

26 Süm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsimauaxau ki matomai pokiakiuaxau, ki matomau moipotükkiu'axau insim'apioyists; ki Kïn'oau spots'im ai'issoyiuax. Tükka' isskīts'tau, ksęsto'a ki osto'auai?

27 Ūs'tainoeniki kök'spitappiisuai, tsiksima' ak'aatspitappiiu?

28 Kumauk'apai tsitatoappu aisksistsau istotos'ists? Sat'sikau anat'suiopokists itai'süskiiau; matapotükkiu'astsau, matapistu tükkiu'äfts'au istotos'ists.

29 Ki kitan'istopuau Solomon ottsap'istotossi matskitstom'atsęsts annists'isk sui'o'pokistsk.

30 Is'totosatstopięsts saiüs'kiists manistis'totosatstoppięsts annists'isk annok' ksistsikuik na'paitappiisk ki apinök'wis apittüp'apixipiau istsi'i: kiküttomaiakstai istüpišto to ats-kokoauats, kitsenük'au mai tükki puau.

31 Ūn'nikaie pinapai'tsitatoak kök'anissuai Tse'a nöks'auattopinan? ki, Tse'a nök'simatopinan; ki; Tse'a nöks'istotosatopinan?

32 (Tük'ka annists'isk, Gentiles ap'üssatsimęsts:) Kïn'oau spots'im isksinim'aie kitsim'mükitatošęsts.

33 Ki Matom'apsatsik Ap'istotokiua otsin'naiisinni ki otokömotsitappiisinni ki annists'isk kitak'ütokönokokęsts.

34 Ūn'nikaie pinap'itsitatok apinök'wis; ap-

i'nök'wis ak'apitsitasiu. Tuks'kai ksistsikui,
maka'pi süp'anistsiu.

CHAPTER VII.

PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakökökitsim-
ük ó'a

2 Kanistau'kökitsimapuaitak anistaukök-
itsimükosuai; ki kanistau'kotawpi kitakanist-
au'kuyissi.

3 Ki kumauk'satsiks kěskün' osüppa'kömo-
sinni, ki kimatstatopats kitomüksüppa'kömo-
sinni?

4 Ki kiküttaukot'anistau kěskün' nök'sau-
autsissi kitsüppa'kömosinni; ki sat'sit, omük'-
o kitauütsüppa'kömosinni?

5 Kitsiksistapó'komotsitappiansi, Matom'-
sauautsit kitomük'süppakömosinni, ki kitako-
tümso kapsatsip köksauautsissi kěskün' osü-
ppa'kömosinni.

6 Annists'isk natoap'istsk piniko'tokau imi-
tax, ki pearls pinitüp'istüpapixikau ak'sinix,
öksikkümitauau'ókaiu ki akotümotükau'au-
yiau ki kitak'otümsixipök.

7 Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'-
okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik.

8 Anniks'isk matap'pixk au'kömönixk au'-
kuyiau; ki annök' ap'satsimök, au'konimaie:
annök istok'iakiuök, otak'sikauai'pixikaie.

9 Tükka'nin'naua, auköm'önüstüssi okku'i
napaiën, aiakokotsiuaië okotoki?

10 Ki auköm'önüstüssi mammi', aiakikotsiu-
aië pitse'ksina?

11 Ksěsto'au, kitsauum'it sitappiipuau, is-

ksin'im'enoainiki kők'okotosuai ko'kosoauax
 ökh'sists, Kın'ou spots'im küttomaiakokotsiu'-
 atsax ökh'sists anniks'isk matap'pixk otau'-
 kömönikixk?

12 Kanist'sitsitatuai matap'pix kőkünist-
 sitsitaiissuaiu, kitak'ünistsitsitattaiu: ün-
 nianistap'piu okök'itsimani ki prophetix ots-
 e'puawsuai.

13 Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'-
 oksokui itüp'itsiau akotap'sinni, ki akai'tap-
 pii itsipim'ix:

14 Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik
 itüp'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiau; ki
 unna'tsittappii ikon'imix.

15 Stun'nokau ksıs'tapatoiapiekuax kit'si-
 totaakixk emük'ikınaistotosixk, ki o'pistokini
 itapis'onotsiau.

16 Kit-aks'ksinoaiu otsin'asoauęsts. Ma-
 tap'pix küttomautuyiu'atsauax ksıssi'ix mın'-
 ists, ki ksıs'tapsüskiists küttomautsim'axau
 figs?

17 Neto'i kõnai'ökhsistsix ai'ökhsinasiau:
 ki makap'istsix makap'inasiu.

18 Ökhsistsis matokotokapinasiau'ats, ki ma-
 kap'istsis matokot'ökhsinasiauats.

19 Kõnai'istsix küttaökhsinasiix kakiok'au,
 ki is'tsi itsis'tüpapiksistaiu.

20 Ün'nikaie kitaks'ksinoaiu otsin'asoau-
 ęsts.

21 Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a,
 matakokõnitaipim'axau spots'im ists'in'naii-
 sinni: annök'ap'istutsimök Nin'a spots'im ot-
 sitsi'taniaie, ai'akitsipim.

22 Annik' ksıtsiku'ik akai'tappii nitak'an-

ikiau, Nin'a, Nin'a, nikūt tom aisītsips pinanats kitsin'ikōsim? ki nikūt tom aisūs ko unan iau axau sau um'itsistaawx kitsin'ikōsim? nikūt tom mutai pīssats kas pīnana kitsin'ikōsim?

23 Ki nitakotūman istai au, kimats'ksin opuaua; Mīstūpa'akik, ksēsto'au kitsau um'itsis-tutsip uau.

24 Annōk' aiokh'tsimiuōk annīsts'isk nītsē'poawsīstsk aks'istutsiu mokōkiin'ai annōk itokhit'oko iskau ūk ok'otoki:

25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' napioyīs itot'sūppu; ki matsīstokhopi'ats; tūk'ka, itokhit'oko iskau ok'otoki.

26 Ki an nōk' aiokh'tsimiuōk annīsts'isk nītsē'poawsīstsk, ki matsīstutsim'atsēsts aks'istutsiu mattsapsin'ai, annōk' itokhit'oko iskau ūk spōts'ikui:

27 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyīs itot'sūppu; ki istokhopi'u; ki omūk'o otsīs'tokhopiīsīn ni.

28 Ki ūn'nītsiu, Jesus otaiksīste'poattosēsts annīsts'isk epo'awsīstsk, matap'pix skaiē'tūk-kiau otsksīn imats'tūksīn ni;

29 Ototūmap'sīn ni itūs'ksīn imatsiu ax, ki sīnak'ix man istūs'ksīn imatsawpi ax, matūs-ksīn imatsiu'atsax.

CHAPTER VIII.

OTSĪN'NĪSAA TOSSI nitum'mo akai'tappi-ii itopokiu o'iau aie

2 Ki, satsik, nīnuau leper otsitto taakaie ki

otsit'atsimmimokaie, ki otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatominiki kitokotsiksixistotok.

3 Ki Jesus itsau'ksikinstsiakiau, ki itsixen'iuai, ki an'iu, nitak'anistutsip; ksiksit'. Ki soksi ksik'siuai.

4 Ki Jesus an'istsiuai, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mis'taput, annis'tsinnosattsis natoi'apiekuun, ki annik' otan'ipik Moses issa'kumutskotoat moks'ksiniisau.

5 Ki Jesus otsito'taiipiissi Capernaum, een'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'komonikaie,

6 Ki otan'ikaie Nin'a, annok' nitapotomokok noko'ai itsis'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaipuunum.

7 Ki Jesus an'istsiuai, nitak'ittappo nitak'okuttutoau.

8 Eenaken'ai an'istsiuai, Nin'a, nimat'sipumapsa kokitsipissi noko'ai: kakse'puyit, ki annok' nitapotomokok ak'okuttutoau.

9 Nesto'a nitap'otomoki, ki een'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mis'taput, ki ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'puksipu; ki annok' nitap'otomokok nitan'istau, am'oi unnianis'tutsit, ki au'an'istutsimaie.

10 Jesus otokh'tsimsaie, skai'etukkiu, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'munistopuau manist'omukopi otau-maituksinni nimatunistokonip'ats Israel ist-auosnim.

11 Ki kitan'istopuau akai'tappii umutauts-ipi apinok'kuyi ki otsit'ustukkopipi ak'uto-toiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots'im istin'naiisinni.

12 Ki nīn'naiisīn ni īstokos'ix ak'satūpiksīs-tsiuax skī'natsii; annim asain'sīn ni ki satse'kīnan ak'itstsiiau.

13 Jesus an'īstsiuaie eēnaken'ai mīs'taput, kanīst'au maitūk kipi kitak'ūnīsttutoko ki an-nōk' otap'otomokōk itsok'okuttutou.

14 Ki Jesus otsītsipīssaie Peter oko'aiaie, nannuyiuaie otokem'ani o'ksīstsiuaie itsīs'tokh-aitsiīnaie, ai'okhtokīm pūs'tsīmesīn ni.

15 Ki kaien'īmaie otsīssi, ki pūs'tsīmesīn ni itskīmaie: ki itsipuu', ki ito'yiuax.

16 Autūkkus'si ito'tsīpotuyiuaie akai'tappīiau sauū'itsistaawx pakh'tokīnattsiikīu-ax: ki otse'poawsīn ni itsa'tūpiksīs-tsiuax sta-awx, ki ikut'tutuyiuax ikōnai'okhtokosix:

17 Mōks'enūpanīstosi otan'īpiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'sīmēsts kītsauūt'tsi-kotsapsīnunīsts, ki ipa'tomēsts kitokh'tokos-īnunīsts.

18 Jesus otsīnno'ōssax akai'tappīiix ototūk sīpuyimokax, ikōk'itsīmau mōk'opūmos-au.

19 Ki tukskūm īni aisīnaki'īna itoto'yīnaie ki an'īstsiuaie, Nīn'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo.

20 Jesus an'īstsiuaie, ota'tuyix au'ōttsīman-iau, ki paiu'tax au'yīiiau; ki Nīn'nau okku'yi matsīstokhotom'atsaie otokōn'.

21 Ki stsīk'i otūsksīnīmats'aie an'īstsiuaie Nīn'a, nōk'otomitappo nōk'akītsōsi nīn'a.

22 Ki Jesus an'īstsiuaie, sūppa'kit; ki enix ūnanīstak'itsōsauax enix.

23 Ki otsūppopīs'si akh'iosatsīs, otūs'ksīn-īmatsax ipokītsūppo'piiax.

24 Ki satsit iek'opaikĩmskau, ki ai'sik opai-
kĩmskau akh'iosatsis; ki ai'okau.

25 Ki otũs'ksĩnimatsax otsit'totaakikax ki
otsitsiksekenokikax, ki an'ĩtsiikiau aie, Nin'-
a kũmłotse'piokĩnan: nitaks'ĩnetspĩnan.

26 Ki an'ĩtsiuax kumauk'sikopu pu au aisks
kitsenũkumaitũkkipu au? Itũmit'sipu au, ki
ai'sitsipsattomęsts sopu'ĩsts ki pai'kĩmskaiĩsts;
ki ikũnau'maitsięsts.

27 Ki nĩn'ax skai'etũkkiau, ki an'iau,
Tsũkhtanĩstap'ĩnauũkhtauts, sopu'ĩsts ki o-
mũk'sikĩmi manĩstse'tokęsts?

28 Ki otopũmmo'si Gergesenes ĩstauũšin'im
ito'tatsemiau aie natsitappi sau umitsistaawx
pakh'tokĩnatssiikiax, aken'imanĩsts itsũx'iax,
eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'-
pats.

29 Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsa-
akanĩstappiki tsĩmattopĩnan, ksęsto'ą ki nęs-
tũnan, Jesus, Ap'ĩstotokiuą okku'yi? kikũt'-
tautotopa kũk'kĩtsikĩmatsĩstotoksĩnan otsau-
om'otosi itaiksĩtsikumiopi kũk'kĩtsikĩma-
tsĩstotoksĩnan?

30 Ki Pĩstsĩksi'pio akaięm ak'sĩnix itau'yiau.

31 Ki sau um'itsistaawx au'kũmũnĩtsiau aie
ki an'ĩtsiau aie, saiai'pixikĩnaniki, nũk'itsi-
pĩšĩnaniau ak'sĩnix.

32 Ki an'ĩtsiuax kũkku'. Ki otsũksax,
ak'sĩnix itsipim'iax: ki, satsit, kũnak'sĩnix
itsĩn'aukskasiau inno'tsĩstũppakui, ki omũk'-
sikĩmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau.

33 Ki anniks'ĩsk matap'pixk ũsks'kũmiĩsk-
ax itsis'tũpaukskasiau, ki akap'ioyĩs itsipim'-
iau ki ai'ĩtsĩnikũttsiaua, ki anniks'ĩsk ma-

tap'pixk pakh tok kĭn at tsixk sau um'it si sta awx mats'i tsĭn ni kōt tsi au ax.

34 Ki, sat'sit, Kōnai'tappix ikōnai'sūx ki-tsi miau akap'ioyis mōk it to ta tsem ōsau Jesus: ki otsĭn no'ōssau aie, au'kōm ōn ĭtsi au aie mōks'ĭsta pu saie otau'ōssu ai.

CHAPTER IX.

KI itsūppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pūm mo ki otauūt akap'ioyim ito'to.

2 Ki, sat'sit, itotsĭp'iauaie nĭn'nau, ai'pakh-puyiu, ĭstokhai'tsiu ūksĭn': Ki Jesus otsĭn ĭs'saie otau mai'tūk su ai ax an ĭtsi u aie ai'pakh-puyiuā, Noko'a, ōkh'sitūk kĭt; kitsau um'itsitappiisĭsts ĭksĭn ip'iau.

3 Ki, sat'sit, stsĭk'ix ai'sĭnakix ĭstai'au am'o (*nĭn'nau*) makapie'puyiu.

4 Ki Jesus ĭksĭn ĭm'ĕsts ot ūs'tapu au ĕsts ki an'iu, kumauk'itsit atopu au aisks maka'pi ku'skĕt tsi pōppu au ĕsts?

5 Tsĭm'a ksĭsts pa'pi, kōk'an ĭsi, kitsau um'itsitappiisĭsts ĭksĭn ip'iau; ki kōk'an ĭsi, Nipuat' ki au ōkat'?

6 Ki kōks'ksĭn ĭisuai Nin'a okku'yi ikōts'ksĭn ĭm'ĕsts sau um'itsitappiisĭsts annom' ksōk-kum (itūm'an ĭtsi u aie ai'pakh-puyii) Nipuat', matsit' kitūk'sĭn, koko'ai ĭs'taput.

7 Ki itsipuau' ki oko'ai itsitap'po.

8 Ki akai'tappiii otsĭn ĭs'sax, skai'e tūk kiau, ki a'tsĭm mĭm ĭiauaie Ap'ĭstotokiua annōk' ikotsiu'ōk matap'pix otūmap'sĭn ni.

9 Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiu aie nĭn'-

nau, an'istau Matthew, itaupii'inai itai'ponitapopiaie, ki an'istsiuaiie Süppa'kit. Ki itsipua' ki pokio'attsuiaie.

10 Ki ün'niitsiu Jesus otsitsips'taupissi nap'ioyis, otau'yissi, sat'sit akai'tappiaiu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (*Jesus*) ki otüs'ksin'imatsax.

11 Ki Pharisees otsinno'össax, itünis'tsiauaax otüsksin'imats'axaie. Kitsin'aimoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix?

12 Jesus otokh'tsisaie, an'istsiuax, anniks'isk matap'pixk ikut'totoaxk matsimmük itappi'uauxau assokinakki, anniks'isk matap'pixk ai'okhtokosixk kimmük'itappiaiu.

13 Is'tapuk, üs'ksinik man'istap'ipi, nitökh'sitsip kimm'apiisinni, ki nimatökh'sitsipats ikit'stüksinni: tük'ka nimat'ütotopa nök'ai-niköttosau moköm'otsitappix möks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto.

14 John otüs'ksin'imatsax otsitüm'ittotaakax, ki an'iau, Tsan'istapiu'ats nimutsauau'yipüan nestün'an ki Pharisees, ki kitüsksin'imatsax küttaisauau'iaxau?

15 Ki Jesus an'istsiuax küttau kotau'yesiaxau man'okkemiuök oko'ai istokos'ix, itsa'kiitawpissi man'okkemiuök? Ki annists'isk ksistsiku'ists ak'otoiau man'okkemiuök otai'akitotoawpistskaie, ki akotümsauau'yiau.

16 Kimatanipsospuau makap'isokösists; annik'psak'sinik aksoksipinikau ki saku'apnikan aksistüpai pinikau.

17 Matap'pix matomaisüppasuyin'imests man'ists mñ'iokkeists ükautokeissuyin'ists, öks'ka kümipinikau ük'autokeissuyin'ists, ki

mīn'ioke ak'saikīmsskau, ki aks'iksist suyin-
asiau: Man'ioke īsts itsūppa'suyīnīniau
man'otoke īssuyīnīsts ki ai'aketōkhsiau.

18 Otsakiaisītsīp'sattosax annīsts'īsk epō'-
awsīsts, tukskūm'īni eenakin'ai itoto'īnīai ki
a'tsīmīmīmiaie, ki an'iu, Nitūn'na ūk'aiīniū;
puk'siput ki kotsīs'i tsīxen'īs, ki aks'ipuitap-
piū.

19 Ki Jesus itsipūau', ki itopokom'īuaie, ki
otūsksīnīmatsax mat'opokomiau aie.

20 Ki sat'sit ake'uā, au'atūnikau ūksau-
mawksaikīmsskau otok'tokossīnī na'tsikoput-
tuyi stuyī'īsts, itsūp'paatsīuaie, ki itsīx'enīm-
aie opekakūn'īmanīaie:

21 Tūk'ka, īs'tau, ksen'īmīnīki opekakūn'-
īmani, nītak'okuttotoko.

22 Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsīnno'ōssaie,
itūnī'u, Nitūn'na, ōkh'sitūkkīt, kitau mai'tūk-
sīnī kumut'okuttotoko. Ki ake'uā annīk'
itokut'totou.

23 Ki Jesus otsītto'taiīsi eenakin'ai oko'-
ai, ki otsīnno'ōssax au'yesīx ki matap'pīx eīs'-
tsekīniau,

24 An'īstsiuax, anīs'tapaauk, ake'kuūn
matseniū'ats, ai'okau. Ki itai'īmīuaie.

25 Ki otsīs'tūpskoōsax matap'pīx, itsipīm,
ki ito'tsīmaie, otsīs'aie, ki ake'kuūn itsipūau.

26 Ki otap'īstutsipi, annīk' auōsīn'īk, mot-
ūs'ksīnīpaie.

27 Ki Jesus otsīstūpau matta'atossi, na'to-
kūmī naps'tsīx nīn'ax ipokīuo'īax, ki aisokse'-
puyīax ki an'īau, David okkui', Kīm'okīnan.

28 Ki otsīsīpīs'si nap'ioyīs, naps'tsīx ito-
to'yīauaie: ki Jesus an'īstsiuax kikūtau'mai-

tsipau nōk'okotūnistutsis? An'istsiauaie
A, Nin'a.

29 Itūm'itsixeniuax oōps'puauax, ki itūni'-
u, kanisto'maitsipuai, ūnnianistsis'.

30 Ki itsikau'opiii oōps'puauax: ki Jesus
saieniuax mōkstanis'tosax matap'pix.

31 Ki osto'auai, otsis'tapusau ikōnai'tsinni-
koyiauaux matap'pix annik'auōšin'ik.

32 Ki otsūksax, sat'sit ito'tsipiauaie kūttai-
ai'puyiu sau um'itsistaaw pakto'kinat siuaie.

33 Ki sau um'itsistaaw otsai'piksistōssaie,
kūttai'ai'puyiū itse'puyiu: ki kōnaitappix
skai'etūkkiau, ki an'iau, matsīkainip'ats Israel
īstauōšin'im.

34 Ki Pharisees an'iau sau um'itsistaawx
otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sau um'itsi-
staawx.

35 Ki Jesus itap'auauōkau kōnau'akapio-
yists, ki inūk'akapioyists, ki itūs'ksinimats-
tokiu ota'toiapioyimoauēsts, ki ai'semokiu
nin'naiisinni īstōkhs'itsiniksinni, ki ōk'kut-
tūtsimēsts matap'pix otokōnai'oktokosuauēsts
ki otokōnau'atūnikauēsts.

36 Ki otsinno'ōssaie otappiisīn'na, kaiīm'iu-
aie, tūkka ūs'tsimsiu, aneto'manīstau'anetopi-
ax emūk'ikīnax saits'tsīssi ūsk's'kūmokiuā.

37 Itūman'istsiuax otūsksinimatsax, akau-
o'yi insin'manīsts, ki ap'otūkkix unna'tosīm-
iau;

38 Atsīm'oīikūttok īnsīm'manīsts īstīn'nau
mōk'itūpskoōsax otīnsīmmanīsts apotūkkix.

CHAPTER X.

OTSIPUK'SÜPINNIKÖTŪSAX na'tsiko-
puttsiau otŭksinimatsax, ikotsiu'ax otŭm-
ap'sinni mök'saipiksistosauax sauum'itsistaax,
ki mök'okuttutsisax amian'istokhtokosists ki
amian'istatŭnikĕsts.

2 Na'tsikoputtsixk itoköt'tsiuax otsin'ikös-
oauĕsts am'ostsiaukiĕsts; Matom'itappiu, Si-
mon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskŭn:
James, Zebedee okku'i ki John oskŭn';

3 Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Mat-
thew, annök' publicanök; James, Alphæus ok-
ku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus;

4 Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot an-
nök' aien'ŭpanistsiuökkaie.

5 Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itoköt'-
tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles
oksoku'auĕsts pinitap'pok, ki Samaritans ot-
akap'ioyimoauests pinŭt'sitsipik:

6 Ki Israel oko'au otomŭk'ikinaumix ats'ax
is'tapuk.

7 Ki auau'ökainoniki sem'okik, ki anik',
spots'im ĩstsĭn'naiisĭnni aststsiu'.

8 Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix ĩssin'-
nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsista-
awx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksist-
oko'tŭkkik.

9 Gold ki silver ki brass pinitšŭp'pitŭkkik
kitsitai'sŭpopumatsopuauĕsts,

10 Assuia'tšiman pinots'ik aumatto'ainoai-

niki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokösists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiuã ak'-otsïmaie otso'ösïn.

11 Annik' akap'ioyïsk kitai'akitsipipika süppo'öttsesatsik annök' öks'apsiuök; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai.

12 Ki pim'innoainiki nap'ioyïs, ksema-tsim'at tok.

13 Ki ökhs'issi nap'ioyïs ün nianïstsito'tos kitsïn'nüstseisuauešts; ki sauökhs'issi ün nianïstsska'atok kitsïn'nüstseisuauešts.

14 Ki annök' kiküt'tau tokök, ki küt'tauots-ïmikök kits'e'poawsïsts, sükskitsim'innoainiki annik' akap'ioyïsk sotsïk'asat tok.

15 Kitau'münïstopuau akök'itsïmaïksïstsi-kuïk Sodom ki Gomorrha ak'skitstom annik' akap'ioyïsk.

16 Sat'sik emük'ikïnax mïs'tüpskoawki apis'ix neto'yik kanïstsïstüpskopuau: mokök'-ik manïstsokökïpi pits'e'ksïnax, ki ikkïnap's'ik manïstik'kïnapspi kükku'ix.

17 Ki üsk's'kümokau matap'pix; kitakau-müts'kauoau akök'itsïmani, ki otato'apio-yimoauēšts kitakitaipstüsïstipis'okoau;

18 Kinïn'ax ki omüx'inax kitakittüp'ip'io-koai, nësto'a kumut'aiakaitüpipickoai, kökkit-e'nüpanïstosau ki Gentiles.

19 Ki aumüts'kauïnnoainiki pinstak kök-ünïstse'puyïsuai; annik' kitak'okokoau kitai'-akanipuai.

20 Kimats'epuyipuau, Kïn'oau osta'aw ksësto'au itsïpsta'ipuyiu.

21 Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'eïnsi, ki nin'a akumüts'kai-

uaie okku'i; ki pokax aksenūpanīstaiāu un'o-
auax ki oksīs'toauax mōks'enitōsauax.

22 Ki kōnai' tappix kumut'akaukīmokoiāu
nēsto'i; ki annōk' eikak'imauōk umuts'ipai-
tappiuaspi akitsikōmotse'piāuaie.

23 Kīm'atsīstototsenoainiki tuks'kai akap'-
ioyīs, mīs'tūpokskasik stšik'i: kitau'mūnīsto-
puau kimatakokōnitotopuau Israel īstokōn-
au'akapioyīsts otsauomai'akotosi Nīn'au ok-
ku'i.

24 Ūskšnīmats'au matskītsīmiu'ats otūsk-
šnīmats'tokiuā, ki apotūk'kiuā matskītsīmi-
iu'ats otšn'aim.

25 Ōkh'siu ūskšnīmats'au mōketūm'an-
īstsau otūskšnīmats'tokiuā, ki apotūk'kiuā
mōketūm'anīstsau otšn'aim. Anīstšn'nikōt-
tūsauaie nap'ioyīs otšn'aim Beelzebub, ak'-
staiānīstšn'nikōtāiāu itsīpstaupixk oko'ai?

26 Pinštūn'nokau; matsekipats akstaisai-
pasokīnīs; matsītsīksīs'pats ak'staisaiīskšnīs.

27 Kītse'itsīnikopuai ski'natsii matai'itsīn-
īkok ksītsīku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai ko-
tokhīs'suai, sem'ik spots'im nap'ioyīsts.

28 Ki pinštūn'nokau annīks'īsk akenītom-
īxk mostūm', ki sta'aw matokotsenītsiāu'ats:
štūn'nok annōk' ikots'enīts iuōkax mostūm' ki
staaw stakhts'im.

29 Natokūmīx sīstsix kūt tomūtāiponītau'-
atsax nītsīpūn'asaini? ki tuks'kūm matakīt-
totsīsiu'ats ksōk'kum sauūskšnōūssi Kīn'o-
au.

30 Kitoku'yīkīnsīsts ikōnūks'topīau.

31 Pīniko'puk; kitots'itskūkaiīxkīmīmīpu-
au akaiēm'ix sīstsix'.

32 Annök' aie' nüpan istsiuök matap'ii nēs-
to'i, osto'i nitaks'enüpan istau nin'ä spots'im.

33 Annök' nit'saietokök matap'piuök, os-
to'i nitak'saietoau nin'a spots'im.

34 Pinstak nimut'oto innüst'sinni nök it-
sīt'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nök itsīt'a-
pixisi innüst'sinni, innu'stoan nimut'oto
(*nök itsīt'apixistos ksök'kum*).

35 Nimut'oto nin'au ki un'ni mök'itsipotsis-
tsim motse isau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'-
si ki maawks'i mökitsipotsistsim motse isau.

36 Ki nin'au aks'ikatummiumiux otopok-
au'pimix anniks'isk matap'pixk oko'ai i-
tsipsts'taupixk.

37 Annök' aiis'tüpük omimmiuök un'ni
nēs-to'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' aiis-
tüpük omimmiuök oku'yi ki otün'ni nēs-to'i
nimatokotsinanük'ats.

38 Ki annök' sauots'issi otaiiinan'i sau-
pokiu'osi nēs-to'ä, nimatokotsinanük'ats.

39 Annök' ikon'imök opai'tappiisinni, ak'-
atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni,
nēs-to'i itat'stomaie, ai'akokonimaie.

40 Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök'
nito'tokök ito'toyeuai annök' nitse'tokükök.

41 Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophet-
isaie otak'okuyissi prophet osa'kinosinniaie;
ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuä ot-
o'kömotsitappiisaie, otak'okuyissi moköm'-
otsitappiuä osa'kinosinniaie.

42 Ki annök' ai'akutükkuuiuök sto'kimi
tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimixk otüs'ksin-
imatsössaie, kitau'mün istopuau matak at-
stom'ats osa'kinosinniaie.

CHAPTER XI.

KI un'niniitsiu otai'ksistan istössax na'tsiko-putsix otüsksin imats'ax itsistüpa'atomaie mök üsksin imatstoksi ki möka tsim'sem öksi ot'akapioyimoauësts.

2 Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsisësts Christ oiapistsutsipists'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüsksin imats'ax,

3 Ki an'istsiu aie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nök'apsüm mösinan noke'tsimi?

4 Jesus an'istsiuax, mis'tapuk, matan'istsin-nomok John annists'isk kït okh'tsipuauëstsk ki kitüs'satsipuauëstsk :

5 Naps'tsiox üs'süpiäu, üs'tsekaiix iköm'ot-auauökaiäu, leperix issin'aiäu, küttaiai'okhtsimix ai'okhtsimiäu, enix' ai puau'iau ki kïm'-atapsix atsïmsem'aiäu ökhs'itsiniksini.

6 Ki atsïm'siu annök' küttaï itstskïmskük-iuök nësto'i.

7 Ki otsis'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsin-nikoösauaie akai'tappix John, Tsan istappiü-ä kumutsitappopuai ksïstapsksökkum kök'-satsipuai? Küttaitsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpäpokaiiu?

8 Ki tsan'istappiüa kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaitsip'a nin'naii ikikïn'istotosiu? Anniks'isk ikikïn'istotosixk itot'okoyiäu Omüx'inax oko'auësts.

9 Ki tsan'istappiüä kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaitsip'a prophet? A, kitan'istopuai skïtsim'iu aie prophet.

10 Annök sïäu', sat'sit, nitse'tomoto küt-

tau nito'tokatatsis au kostoksis', ki ake'tomso-
kapapistsimaie kokoku'i.

11 Kitau'mun istopuau anniks'isk itsipok-
ai'im mokix akex, mats'itsipa ok'skitsimiaie
John Baptist: ki annok' inuks'tsimok spots'im
istsin'naiisinni ai'skitsimiu aie.

12 John Baptist istsiksis'tsikuists, puk'supi-
ksistsikuists spots'im istsin'naiisinni itusk'o
tuitsipio, ki uskotu' tsipimix itusk'otuitsi-
pimiau.

13 Konai'prophetix ki okok'itsimani aie'-
nupanistomiau ests otsau om'otosi John.

14 Ki mak'otsimenoainiki, am'auk Elias an-
nok' ai'akotook.

15 Annok itokh'iuok mok'okhtsimisi unan-
iststokh'tsis.

16 Tsa nitai'akanipa annok' o'tappiisinok
manistsin'naiipuaiu? Netoinitsi'au pokax
annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki ai'sit-
sipsatsiau otuk'auauax,

17 Ki an'istsiauaax, kitsik'uttomopinan ki
kimat'spiipuu; kitau'yimopinan ki kimau'-
kaiisuau ests kimatakipuau estsau.

18 John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisim-
iu'ats, ki an'io, pakhtokinatsiu sauum'itsi-
staaw.

19 Nin'au okku'i oto'tosi, au'yiu ki ai'sim-
iu, ki an'io, sum'mis, aistoks'oyiu ki aistok'-
simiu, publicanix ki sauum'itsitappix otuk'au-
auax. Ki mokok'sinni okosix otokomotsis-
tutokaie.

20 Itau'mut upsitsipsattom ests akap'ioyists
annim' etsit'apistsipists ot'apistutuksists
otsauomai'sauaitstusax.

21 Kitak'oksīnip maka'pi, Chorazin! kitak'oksīnip maka'pi Bethsaida! nitsit' tsipstsapīstutsipīsts kitakap'ioyim oau ēsts nitsit' tsipstsapīstutūk kitopiau Tyre ki Sidon īstak'apioyīsts is'taisūm mi sau ai tsi tau opiau īskīm'ma tūk ki aipīstīsts ki makh'skītsīsts.

22 Ki kitan'istopuau Okök'itsīmani īstīskīsī'tsikui man īstak si ksīsts'papsipi ksēs to'a, aks'īskīsts papiu Tyre ki Sidon.

23 Ki ksēs to'a Capernaum, kitspīn'nok o spots'im, hades kitaks'īn nīs si mok o; omūk'ap otūksīsts kitakap'ioyim itap'īstutsipiau it' tsipstsapīstutūk ki opiau Sodom, is'taisa ki ai tait' si opi.

24 Ki kitan'istopuau, Okök'itsīmani īstīskīsī'tsikui man īstak si ksīsts'papsipi ksēs to'au, aks'īskīsts papiu Sodom.

25 Annik' Jesus an'iu, nitōkh'sitūk ki nīn'a, spots'im ki ksök'kum īstīn'aimi, kitai'ksīst tokiau ēsts an nīsts'īsk mokök'ietappix ki kit' ai pasō'kīn o mo ai au i nūk'si pokax.

26 Ūnnianīsts'it Nin'a; man īstōkh'sipi kit' si tsī'tan.

27 Nin'a otokōn ai'nanīsts nitokok: ki matsitsīpa īskīn nu'yiu aie okku'iaie Nin'a nits'ksīn nu'yiu aie; matsitsīpa īskīn nu'yiu aie Un'ni, okku'i nits'ksīn nu'yiu aie, ki annōk īskīn īmats'stokōt tseuōk Un'ni.

28 Puk sīpa'akik kōn ai'ikap otūk kix ki ikōnūs'soksīstīx, ki kitak'okotopuau īsīk'sīstīkosīni.

29 Nokhkīn'ni kīn'attok, ki īskīnō'kik; nitsīk'kīnapsi nīmat'omūk im uspa; ki kitak'-

okonip u au ku'skēt tsi pōp pu au ēsts īstsīk' sīs tsi-
kosīn ni.

30 Nokh kīn' ni ksīsts' papiu, ki nit opa'tūk-
sīn sōk'otsiu.

CHAPTER XII.

A NNIK' Jesus Issīk'opi i ksīstsikui itsisūp-
pok a'atomēsts napaiēn īn sīm man īsts; ki
otūsksīn īmats'ax au'notsi ax, ki aīn'asīsts au-
mūt ūp'ots īmī ax ki itaumūt ūp'io attomī ax.

2 Ki Pharisees ots īnno'ōssau ax, an īstsi au-
aie, sūm'mīsau kitūsksīn īmats ax mat'ōkhsiu
otap'īstutsip u au ēsts an nok' īsīk'opi i ksīstsikui.

3 Ki an īs'tsiu ax kīkūt tan īstop u au'ats
David otap'īstutsipi ot au'notssi ki ot opok om'ix;

4 Man īst'sipipi Ap'īstotoki uā oko'ai, man-
īstau'at topiau otsitau'pipi īstskē'tani annik'
kūt'taōkhsīik mōks'auattosi ki ot opok om'ix
mōks'auattos ax aie, ki kak'ōkhsiu natoī'apie-
ku ax mōksauattos au aie?

5 Ki kīkūt an īstop u au'ats okōk'itsīmani
natoī'apieku ax man īstap'otūkipiau īsīk'opi
i ksīstsikui otsi tsips'taupīsau omūk'atoī ap-
ioyīs kīmatsīki u'ats.

6 Ki kītan'īstop u au annom' itstsiu' tuks'-
kūm ki skīt'stom omūk'atoī apioyīs.

7 Ki kitsksīnī'topi man īstap'ipi nitak'ōkh-
sītsip kīm'apiisīn ni, ki nīmat akōkhsītsīpats

i kīt'stūk sīn ni, kīs'tai sau o tui' mau o pi au kūt-tau tui maixk.

8 Nin'a okku'i itsīn'au at tom īn a ai issīk'opi i ksīs tsi kui.

9 Ota'ats īsta pusi, ota toi'api o yim o ai itsipim;

10 Ki sat'sit, nīn'au itsīps'taupi īn ai, ki o-tsīs'i ipo'kōttsiu aie. Ki aisūppo'ōt sesat tsiu aie, Kūt ai'ōkh siu ats issīk'opi i ksīs tsi ku īsts ōk'okut to to ōsi? mōks'enūpan īstūs sau aie.

11 Ki an'īstsiu ax, Ūn'nats nīn'au kit opok-ittappi'īm mo au maksinan'si tuks'kūmi emūk'ikīn a, īstsūp'popi īssaie atūn'ia ksīn issīk'opi i ksīs tsi kui, Kūt tom ai'ak stai sau tu yiu ats aie?

12 Nīn'au kūt tom ai'skītsim iu ats emūk'ikīn a? Ūn'nik aie itōkh'siu mōk'ōkhsap īstutūk-si issīk'opi i ksīs tsi ku īsts.

13 Itūman'īstsiu aie nīn'au, Sauksikīns'tsiakit. Ki itsauksikīns'tsiak iu; ki ikut'tutsip aie ne toi'nitsiu aie otat'otsīsi.

14 Itūmit'sūksiau Pharisees, ki ikōn au'kōk-itsīmat tsi au aie man īstaks'en itaw piau aie.

15 Ki Jesus otsksīn īssaie, itsīstapu': ki akai'tappix ipok iu o'iau aie, ki ikōn au'kut tu tu yiu ax;

16 Ki sokap'an īstsiu ax mōk stai i tsīn niko ōsax'aie:

17 Mōks'enūpan īstosi Esias otan'ipi, ki an'iu,

18 Sūm'mok, nitap'otomok, annōk' nitse'nini wattau ōk; nitūk'omīm mau, nu'skēt tsi-pōppi nīmut'ōkhsīm mau: nitak itsi pot o ai'īn ai nitsista'awi ki akan īs'tsīn mo moyiu ax Gentiles o kōk'itsi mani.

19 Matak etskau'ats matak soksipüppišüm'ats; mat'akitscipa matap'pi mök'okhtšisaie otse'poawsists mokso ku'ists.

20 Apai' otük'itsišsi matak šin ūkiu'ats: flax setsiš'si matak ūtsim'atsaie otsau omai'tüpskīsaie okök'itsimani mök'itsskitsstani.

21 Ki otsin'ikōsim Gentiles ak'au maitsīmaiau.

22 Tüks'kūm ito'tsi potou pakhts'istūmatseu Sauum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tu tuiuaie, ki naps'tsiu ä it'süppiu ki kütai'puyiu ä itse'puyiu.

23 Ki kōnai'tappix it'skaietükkiu ki aniau kütamiu'ats David okkiu?

24 Pharisees otokh'tšimsau, an'iau, Am'ōnīn'au, matomaisaipiksīstsiu'atsax Sauum'itsiStaawx, Beelzebub Sauum'itsistaawx otsin'aimoai, umutai'saipiksīstapiax

25 Ki Jesus isksīn nu'yiuax otūs'tapiax ki an'istsiuax, Nīn'naiisīnni ai'aketotoki ak'eitsīnikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau matakšipuitsiuats:

26 Sauum'itsitappiu ä satüp'iksīstussi Sauum'itsitappiu ä, aiaketsīstosiu; ki otsin'naiisīnni küttomaksipuitsiu'atsaie?

27 Satüp'iksīstainikiau Sauum'itsiStaawx, Beelzebub nimut'satüpiksīstaiu, Tükka'kokosix itsatüpiksīstsiu'atsax? Ūn'nikaie ostō'auai kitak'okökitsīm ūkoau.

28 Ki Satüp'iksīstainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokiu ä otsista'awmi nimut'satüpiksīstaiu Ap'istotokiu ä otsin'aiisīnni kito'taakoai'ini.

29 Mīškōpin'ai oko'ai Tsa'akanīstokotsitsi-

pim'atsaie, mők'itauksistutsišaie ope'kanists-
aie, saotüm'isksiptüsaie mïsköp'in'ai? ki
ak'otümoksisstutsïmaie oko'ai.

30 Annök' niküt'taispum mokök, niköttum'-
a: annök' niküttaupokomoawk'iakimauök au-
anit'apiksisstükkiu.

31 Ū'nikaie kitan'istopuau, amian'istsau-
umitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömots-
e'poawsists Apïstotokuä akitsksïnoaiu ma-
tap'pi; ki annök' akitüpsauo'kömotsepuyiuök
Atsim'istaaw matakitsksïnoau'ats.

32 Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nin'-
au Okku'i ak'itsksïnoau, ki annök' itüpsauo-
kömotsepuyiuök Atsim'istaaw mat'akitsksïn-
oau'ats annom' ksök'kum ki aie'nïssi otsis'-
tüpipuitappiisinni, mat'akitsksïnoauats.

33 Ökhs'apïstutos mistsis', mők'ökhsinas-
iu: ki makap'ïstutos mïstsis mők'okapinasi:
mistsis' isksïno'au otsin'assinni.

34 Pitse'ksïnaipokax! Sauum'itsitappiino-
ainiki Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'asts-
au ökh'sists? manïsta'kauopi u'skëttsipöp-
ppi, maoi' itai'puyiu.

35 Ökhsïn'auä manïsta'kauopi ökh'si u'-
skëttsipöp-ppi sau'otsimësts ökh'siists: Sauum-
itsïn'nauä manïsta'kauopi maka'pi u'skëttsi-
pöp-ppi sau'otsimësts makap'ïsts.

36 Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'po-
awsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'an-
ïstomiauësts Okök'itsïmani istiksïs'tsikuï:

37 Kitsé'poawsists kitakokömotsitappiets'-
okoaiu ki kitsé'poawsists kitak'saie tokoai-
au.

38 Stsik ix Sïnak'ix ki Pharisees noküt'anis-

tsiauaie ki an'iau, Nin'a nõk'okapipinan i-tots'tsipi ksěsto'a.

39 Ki nok'ut'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'okotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitstsiapa ak'okotawpiau. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet.

40 Manists'itauþisaie Jonas mammi' o'koaniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ũnniak'anistsitauþiuaiie Ninau Okku'iksok'kum u'skěttsipoppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists.

41 Nineveh istśin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okok'itsimani ki akitsauotutsepuyiopiau; aisauai'tsitaiu otaśim'semossax Jonas; ki sat'sit, annok' skitsim'iuok Jonas annom' itau'piu.

42 Amskap'iksokkui istśin'nauake akopoksipapomiauie o'tappiisinna istots'tsissi okok'itsimani, ki akitsauotutsepoyiopiau: umuk'itsipi ksok'kui ito'to mokitokhtsissi Solomon otokok'siniaie; ki annok' skitsim'iuok Solomon annom' itau'piu.

43 Sauum'itsistaaw otsai'piksistussu nın'au, ikitksok'kuyim itap'auauokau issik'opissinni itap'satsim ki matokonim'atsaie.

44 Itumau'aniu nitak'atsko noko'ai numut'sux; ki oto'si ikon'im nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie.

45 Ki itum'itappo ki mat'tuyiuax ikit'sikumiax sta'awx, itsis'tupokapsiax, ki itsipim'iax ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eikis'tupokapiaie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiuaiie ot'okapitappiisinna.

46 Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit,

Oksis'tsi, ki omu'pappiipix sauauts'im itai'puyiax, ai'pu in ūmiau mōk'sitsipsattōsauaie.

47 Tuks'kūm an'istsiu aie, Sat'sit, Kiksīs'ta ki kumu'pāppiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'pu in ūmiau kōksitsīpsaiisau.

48 Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiu aie, Tūkka' niksīs'ta? Tūkka' numu'pāppiipix?

49 Ki itas'kotuyiax otsīs' otūs'ksinimatsax ki an'iu Sūm'mokau niksīs'tsi ki numu'pāppiipix!

50 Annōk' ai'aksistutsimōk Nini Spots'im otsitsi'tani aie, osto'i numu'pāppiipa, nēskūn', nit'akem, ki niksīs'ta.

CHAPTER XIII.

NETO'IK ksistsiku'ik Jesus itsūks'kitsim nap'ioyis, ki omūk'sikimi išsoots'i itakau'piu.

2 Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosatsis itsitsūppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitappiix ikōn'itūs sui puyiau išsoots'i.

3 Ki an'istsiuax akau'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisūppipum'auā itui'sūppipum mau:

4 Ki otaī'sūppipum mōssi, mokso ku'yi stsik'ists itsin'nissiēsts, ki paiu'tax itotoiax'ēsts ki itau'at tomiax'ēsts.

5 Stsik'ists okotoksskui itsin'nissiēsts otsits'inūksōk ku aspi; ki otsai'spikso k ku aspi itsik'kūm sūskiau:

6 Oto'tūm iskōpsi natos'i, itse'tsin itsiau; ki otsau'okōtsek sau itopo'kōttsiau.

7 Stsĭk'ists itsĭn'nĭssĭiau ksĭssi'ix: ki ksĭs-si'ix itsŭskĭiau ki ito'satsĭiaua x:

8 Stsĭk'ists ōkhs'ksŏkkui itsĭn'nĭssĭiau, ki its-ĭn'asiau, stsĭk'ists kepĭp'pui, stsĭk'ists nai'ĭp-pui stsĭk'ists ni'ĭp'pui.

9 Annŏk' ito'kiu ōk, ŭnanĭst okh'tsĭms.

10 Ki : ŭskĭnĭmats'ax ito'toyiauaie, ki an'-ĭtsĭiauaie, Kumauk'sĭtsĭpsat taiĭsksixau parables?

11 Nok ŭt'anĭtsĭiaua x, kitokokoau kŏk'its-ksĭniĭsuai spots'im ĭtsĭn'naiĭsĭni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau.

12 Annŏk' nau'naniu ōk, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annŏk kŭttainan'ĭiu ōk, otsinan-atto pi ak'otsipaie.

13 Ŭn'nikaie nu mut' ŭnĭst sĭtsĭpsat tai au parables, ĭssŭppĭs'au mŏksta'apsau; okh'tsĭm-sau mŏkstau'okh tsĭmsau, mŏkstai'ĭskĭnĭsau.

14 Aien' ŭpanĭstom'ĕsts Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okh tsĭm, ki kimat'akok-sĭnĭpa; ki sŭppi'niki kitak ŭts'api, ki kimat'aksĭnĭpa:

15 Am'o o'tappĭiĭsĭna u'skĕttsĭpŏppĭsts mi'ĕsts, ki okh tok'oaueĭsts matomai pumokh-tsĭmiu'axau, ki oŏps'puauax naps'tsiaax; mŏksta'apsax moŏps'pix, mŏksta'okh tsĭmsĕsts mokh tok'ĭsts, mŏkstau'okh tsĭmsĕsts mu'skĕttsĭpŏppĭsts, mŏkstai sau ai'tsĭtasau, nok'staukuttuaw sau.

16 Atsĭm'sĭiau koŏps'puauax, aiapiau; ki kokh tok'ĭsts, ai'okh tsĭmiau.

17 Kitau'mŭnĭstopuau, akaiĕm'ix prophet-ix ki mokŏm'otsitappix ai'puĭnŭmiau mŏk'satsĭsauĕsts annĭsts'isk kitai'nipuau ĭtsk ki

mats in im'ax au ěsts ; ki mők'okhtsisau ěsts an-nists'isk kitai'okhtsipu au ěstsk, ki matokhtsim'-ax au ěsts.

18 Okh tok ai'süpipum mau ä parable.

19 Matap'pi okhtsis'si nin'naiisinni istse'-poawsin, ki sau'kõm otokhtsis si, itüm'ipuksi-pu Sauum'itsitappiü ä ki ito'kasattom aie an-nik' itsüp'ipumat topik u'skët tsi pöppi. An-nök'auk mat'simaie ěstsüpipum'ani mokso-ku'i.

20 Annök' mat'simök ěstsüpipum'ani ok'-otokskui, ai'okhtsimiu epo'awsin, ki otse'tam-e tüksinni mat'simaie ;

21 Mat'au ütsitstipa kők'seksi, ki mataks-isüm su'ats ; ikikin'etüksinni ki ükksistu tük'-sinni otos'au, atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau, ěstskim skükiu.

22 Annök' mat'simök ěstsüpipum'ani ksis-si'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsin ; ki annok'pai'tappiisinni ěstap'aitsitani, ki spükis'sists ito'sats tomi au aie atsim'epoawsinni, ki mats-inasiu'ats.

23 Annök' mat'simök ěstsüpipum'ani ökh's-ksök kui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsinni, ki mokõm'otokhtsimaie ; ki itsin'asiu, stsikix, kepip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'-puyi.

24 Stsik'i parable an'ěstsiuax, ki an'iu, Spots'im'ětsinnaiisinni netum'an'ěstsiu Nin'-au, annök' ai'süpipumau ök ökh'sisüp-pi-pum'ani otsin'simman ;

25 otai'okasax otap'auto mokix, okatum'i ito'toyiu aie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp-pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu.

26 Ki otsūs'kīssi mattuyīs, ki otsīn'assi, i-tūmīn'akuo ma kap'sūpipumani.

27 Ki Nin'au otapauto mokix otsito'taak-ax ki an'istsiau aie, Nin'a, Kikūt'tai īnsīm-at top'a ōkh sisūpipumani kītsīnsīmman? Tsema ito'to makap'sūpipumani?

28 An'istsiuax, Katum'a otap'istutūk sīn- aie. Ap'auto mokix otan'ikax kikūt'ōkh- sitūk kipa nōk'it to to sīnān nōk'sau o t s i s ī n a n- iau?

29 Ki an'iu, Sa; sauau'tsīmīnoainikiau, makap'sūpipumani, kōkskakūm'sau o t s i p u a i i ōkh' s i s ū p i p u m a n i.

30 Unniavīst'sūskīsau mōk'it to to s i p o k i a k' - s i n n i : Ki p o k i a k' s i n n i o t o' s i , n i t a k' o t ū m a n i s t a i a u a i' p o k i a k i x , m a t o m' o m o i p o t o k a u m a k a p' s ū p i p u m a n i , k i ī s' k s i p i k a u k ō k' k i t s e t s i n s - ī s s u a i a u ; k i ī s t ū p' o m o i p o t o k a u n a p a i ē n' i n s i m m a n n i t a p a i ē n' i o k o a i.

31 Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im īstsīn'naiisīnni netūm'anīstsiu mustard īstsīn'sīmman, annik' mat'sīmōk nīnau, ki ai'sūpipumau otsīn'sīmman;

32 Itsīs'tūpskai nūko tsiu aie kōnai' īnsīm- manīsts; ki sūs'kiīssi, itsīs'tūpomūkuiau in- sīm'manīsts, ki itsīs'tsīsasīu, ki paiu'tax itoto- iau ki itoko'attomiax īsto'kūniksīsts.

33 Stsik'i parable an'istsiuax; Spots'im īst- īn'naiisīnni nitūm'anīstsiu itai'kopūtstau pi, annik' mat'sīmōk ake'u, ki kaias'attom nī- oks'kūmi omūk'okosix, napaiēn itui'tsiau, ki ikōnai'kopūtstapiau.

34 Am'ostsk Jesus ikōnai'sītsīpsat tsiu āsts matap'pix parables itai'sītsīpsat tsiu; ki sau-

omai'sitsipsissi parable mat om aitsipsatsiu-
atsax :

35 Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki
an'iu, nimutaksi pa'kuiaki parables; nitaks-
e'poattopiau annists'isk kai'sattop'istsk ksök'-
kumã sau om ap'ãsto toawsi.

36 Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki
itsit'sipim nap'ioyis: ki otüsksinimatsax otsi-
tota'akax, ki an'iau noksksinim'atsokinan
parable makap'itaisüppipumau pi insim'man.

37 Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süppipum-
auök ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'-
ini;

38 Insim'man konai'tappiua; ökh'si insim-
mani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iin-
simmani, Sauum'itsitappiua ö'kosix;

39 Katum'a annök' ai'süppipumat tomësts,
Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksök-
kum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsım'otokatã-
tsisau,

40 Manists'au moipitükkipiau makap'insim-
manists ki manistse'tsinitspiu; ak'unisttsiu
aiksiuo'si annom' ksök'kum.

41 Nin'au okku'i aks'istüpskuyiuax ota-
tsım'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauësts i-
kõnau'kapiists ki anniks'isk matap'pixk, sau-
un'itsitappiua ak'omoipotoyiuax;

42 Ki akitsipst'apiksistsiauax omüx'tsi; an-
nim' ak'itstsiau asain'sinni, ki satse'kinani.

43 Mokõm'otsitappix akotümik'kunasuyei-
au, manistsik'kunasuyipi nato'si, un'oauai
otsin'naiisinni, akotsik'kunasuyiauaie. An-
nök' itokh'iuök ünaniistokh'tsims.

44 Stsiki, Spots'im istin'naiisinni nitüm'-

anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man ;
kon'issi nin'au, mat'aiksasattomaie, ki otse-
tam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiests ot-
okõnai'nanists, ki ipum'attomaie annik' in-
sim'manik.

45 Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitüm'-
anistsiu awkh'pumapiekuün otap'süm mössi
õkh'six pearls :

46 Kon'issi tuks'kümi pearl akai'ixkimasu,
itsis'tapu, ki ipum'attopiests otokõnai'nanists
ki ipum'attau.

47 Stsik'i, spots'im istsin'naiisinni nitüm'-
aniststsiu itau'mikau pi, annõk itsuia'piximõk-
aie omük'sikimi, ki itomian'istomoi pitükkiu :

48 Itui'tsissaie, itopits'usskõpattomiau aie
issoots'i, ki ito'piau, ki õkh'six itaisüppitsi-
iau iskix ; ki makaps'ix istsis'tapiksistsiau.

49 Ak'otümanistsiu aiksiuos'i ksõk'kum : a-
tsim'otokatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki akai'-
aketaipiksistsiau Sauum'itsitappix ki mo-
kõm'otsitappix ;

50 Ki akitsipst'apiksistsiau (*sauum'itsitap-
piæ*) omüx'tsii ; annim' ak'itstsiau asaın'sinni
ki satse'kinani.

51 Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuausts-
au annists'isk ? An'istsiauaie, A, nin'an.

52 Itüm'anistsiuax Annõk' ai'sinakiuõk üs-
ksinimats'au spots'im istsin'naiisinni, nitüm'-
aniststsiu nin'au, iko'yiuõk, sauauts'imests
treasure manists' ki ük'aisists.

53 Ki itünists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosests
annists'isk parables, itsistüpa'atomaie.

54 Ki otsito'tosi otau'ütäuõsini otat'oiapio-
yimoi itsipst'üsksinimatsiuax, ki ek'skaie-

tükkiâu, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsësts am'ok mokök'sinik, ki am'ostsk ot'omükapistutüksists?

55 Küttomai'sauam iu'ats ai'satsak iuã okku'i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? ki omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas?

56 Ki ot'akemix oküttomaisauokõnopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsësts annists'isk?

57 Ki its'tsskimskükiâx osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itüs'tsakõttau, sauomai'tapposiësts otâu'õšini ki otâu'õt'okoai.

58 Otsauomai'tüksuai ün'nikaie itsauomapistutükkiu annim' akauo'yiësts ükkük'umapotüksists.

CHAPTER XIV.

ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attomësts Jesus otap'istutsipists,

2 Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'istutsimësts.

3 Herod ükai'eëniuaie John, ki aiis'ksipistsiuaie, ki itsok'iuaiie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai.

4 Tük'ka John an'istsiuaie matõkhsiu'ats kök'otoõssi.

5 Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap'pix, tük'ka isksinnu'yiuaxauaie prophet.

6 Ki otai'totstsissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikipiu, ki itsüp'istutu-yiuaie Herod.

7 Itsiksīs'toatsiuaie atoŭn'issīn ni mōk'itto-kotossaie otan'istopiaie.

8 Ki oksīs'tsi otsīs'tok, ki an'iu, John Baptist otokōn' ĩstsŭp'potoat omŭk'okos ki annom' ĩstoko'kit.

9 Ki omŭx'ina itsĭk'oketŭkkiu: ki otŭtoan-īs'si ki otopokau'yemix, ŭn'nikaie itani'u mōk'okotōsaie.

10 Ki itŭp'skōkĭu, ki itsi'kawkokĭtsiuaie John itsĭpsts'okiawpiaie.

11 Ki otokōn' itsĭpuk'sipĭppotopaie, omŭk'-okos itsŭp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuŭn: ki ito'tsĭppotuyiuaie oksīs'tsi.

12 Ki otŭs'ksĭnĭmatsax itoto'iau ki mat'sĭmĭau mostŭm'i, ki ai'akotomĭau, ki i'tappo-iau ki itŭn'īs'tsiiau Jesus.

13 Jesus otokh'tsĭmsi, itsīs'tŭpaatomaie akh'iosatsīs itsui'akhiosiu, ki ksīs'tapsksōk-kum itŭpanĭstappo'aie: ki matap'pix otokh'-tsĭsau itsĭksiu opokiu o'iauaie, otakap'ioyim-oauēsts sŭx'iau.

14 Ki Jesus itopĭtsĭssoa'atomaie, ki nan'nu-yiuax akai'tappix, ki kaiĭn'iuax, ki ikut'tutu-yiuax otai'oktokosim oauax.

15 Ki otai'ĭstŭkkōpsi, otŭs'ksĭnĭmatsax ot-sitota'akax, ki an'ĭtsiuaie, annom' ksīs'taps-ksōkkumasiu, ki au'mŭtŭputŭkku; o'tappi-sĭnna ŭnnĭstŭps'skos, mōk'ittapposi akap'io-yĭsts, mōk'opumattosi aau'ōsĭn.

16 Ki Jesus an'ĭtsĭuax, matokuiĭstapu'iau-ats; kotok' mōks'auattopĭau.

17 Ki an'ĭtsiuaie, annom' nĭtsinan'anĭsts nĭsittu'yi ke'tanĭsts ki na'tokŭmi mammix'.

18 An'iu, puk'sipĭppotokĭkau.

19 Ki an'istsiuax kõnai'tappix mõk'opasax mattu'yikui; ki mat'siměsts nīsittu'yists ke'tanists ki na'tokūmi mammix', ki, otspisūp'si itatsim'etsiměsts, ki itau'minotsiměsts; ki ikotsiu'ax otūs'ksinimatsax ke'tanists, ki otūs'ksinimatsax ikotsiu'āsts o'tappiisinna.

20 Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'siměstsiu pi'nikěsts itstsi'ists na'tsiko puttuyi isksimmatūk'iisso kaiists.

21 Ki auniks'isk au'yixk nīsitsi' omūk'sikepippix nin'ax, ki akex, ki pokax'.

22 Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinimatsax mõk'it'sūppopisax akh'iosatsis, mõkotom'apūmosax, ot sakiai is'tūpskoõsaie otappiisinna.

23 Ki otsis'tūpskoõsax otappiisinnā, itsitamisso' nitum'mo mõkatsimoiikasi; ki otautūkussi itsittau'piu.

24 Ki akh'iosatsis ai'itütsikioo, ki ipawkh'-paikimskawp: tūk'ka, umut'totsūppopi.

25 Ki nissoo'yi iskska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omūk'sikimi itokh'itauauõkau.

26 Ki otūs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omūk'sikimi, ap'aitsitaiu, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau.

27 Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükik; nitam'i; Piniko'puk.

28 Ki Peter noküt'änistsiuai, Nin'a kūm'ämieniki ani'kit ksěsto'a nõk'itotosi nõk'itsitūpauauõkasi omūk'sikimi.

29 Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnisa'-atossi akh'iosatsis, itokh'itauauõkau omūk'sikimi mõk'itapposi Jesus.

30 Ki otsin'is'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumütüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainie-puyiu, ki au'aniu Nin'a, Kõmotse'piokit.

31 Ki Jesus itüp'sauksikins'tsakiuaie ki its-ën'uaie, ki an'istsiuaie, ksësto'a enükaumai'tükkiua, kumauk'saietük kiks?

32 Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu.

33 Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis ito-to'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iau, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuä okku'i.

34 Ki otau'pümmossau, itoto'iau Gennesaret istau'össini.

35 Ki annim'istsin'ax, ots'ksinnoössau, itüp'skükiua könüs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie iköna'oktokosix:

36 Ki au'kõmönistsiuaie (Jesus) mökskaks'ixen'isax oso'kõsim itssain'ikaists: ki mau-ists'eipi kaien'imix ün'nineetsimi sokap'okut-totoax.

CHAPTER XV.

AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem istsi-tappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau,

2 Tsan'istapiuats umut'ün'istüpaipixipiau ük-aitappix otün'issu aiauešts? oyis'sax ke'tan, mat'üstsimiu'ax.

3 Noküt'an'istsiuax ku'maukan'istüpaipixip-uaišks Ap'istotokiuä otse'poawsinni kõk'sat-sisuai kiks's'tapün'issuai?

4 Ap'istotokiuä an'iu, atsimmim'misau kın'a ki kiks's'ta; ki, annök' ai'pakosinikuyiuök un'ni ki oks's'tsi, unnian'istse'insä.

5 Ki kitan'ipuu annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokui nanipi nēs to'a,

6 Ki küt'atsim mimmuiuax un'ni ki oksis'tsi, *paio'toau*. Kitse'poawsuauēsts kumut'sai epumapistsipaie Ap'istotokiuā otse'poawsin.

7 Kitsiksīs'tapokōm motsi tappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu,

8 Am'ox matap'pix nimut'astokokiau mau'ēsts, ki nimut'atsim mimmokiau oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipōppuauēsts nitsip'piokokiēsts.

9 Nitsiksīs'tapatsim mimmokiau, ök'au maitsipists ät'suai isksinimats'iauax nīn'ax otan'ipuauēsts.

10 Ki nan'nikōttsiuax o'tappiisīna ki an'istsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok;

11 Annik' itsūp'popiik ma oi'i matokapistotok'atsaie nīn'aii; annik' sūk'siik ma oi'i itokapistutuyiu'aie nīnai.

12 Ki otūksinimats'ax otsitota'akax ki otan'ikax kiküt'ūksinipa Pharisees otsis'kūksau otokh'tsisau annik' e po'awsinik?

13 Ki nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanists Nin'a spots'im okūt'taisūpipumatpōistsi ak'sūskōpattopiēsts.

14 Amau'patokau; naps'tsi otūppīn nūkiau naps'tsīx. Ki naps'tsiuā ätūppīn'nūssi naps'tsi'i, atūn'iaksīnni ak ai'akitsūpopiiau.

15 Peter itūman'istsiuai, noksksinim'atsokinan am'om parable.

16 Ki Jesus an'iu, kikūttaisakiaisau aiokhtsimipiuaua?

17 Kiküttaisauaiokhtsimipuaua, annik' it-süp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop?

18 Ki annists'isk itsüks'isk maoi'i u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nïn'aii.

19 U'skëttsipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kõmos'ists, is-tüp'saie pitsinni, atauñ'issists;

20 Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nïn'ai'i; ki maks'oyissi otsauomüs'tsimïssi matokapistutuyiuats nïn'aii.

21 Jesus itümistüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istsoots'ists itsitap'po.

22 Ki sat'sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsiuaie, ki an'iu, Kim'okit Nin'a, David okku'i! nitün'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw.

23 Ki matsitsipsattsiuatsaie. Ki otüs'ksinimatsax otsitota'akax ki otau'kõmõnikax ki an'iax Ûnnistüp'skõs; nitüksauasaine'põkinan.

24 Ki noküt'anistsiuax, nikak'itüpskoko Israeli istat'stanix emük'ikinaiix.

25 Otsitümitota'akaie ki otatsim'mïmmok-aie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit!

26 Ki noküt'anistsiuaie, matõkhsiu'ats mõk'otsïssi pokax otsau'õsinõaii mõkitüp'apixis-ësts imitax'.

27 Ki (*ake'uä*) an'iu, E'müniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikësts innïssi'ists otsin'aimõauai otsitau'yipiaie.

28 Jesus itümok'anistsiuaie, Ake', omük'o kïtau mai'tüksinni: Ûnnianistsits'tsis kitsitsi-

tatopi. Ki otŭn'ni ikuttotoai'inai annik' itai'-ksistsikumiofik.

29 Ki Jesus itsis'tŭpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomŭk'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'.

30 Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauaax ūs'tsekaiix, naps'tsix, kŭttaiai'puyix, iko'mŭksix, ki akaiēm'ix stsik'ix ki Jesus okōt'sists itsin'apiksistsiauaax; ki ikut'tutuyiaax:

31 Ki kōnai'tappix ek'skaie tŭkkiau, otsinno'ossauax kŭttaiai'puyix otse'puyissax, ki iko'mŭksix otokut'totoōsax, ki ūs'tsekaiix otauau'ōkāsax, ki naps'tsix otsaps'ax: ki ūs'tsakōttsiau Israel istap'istotokii.

32 Jesus itŭm'in'nikōttsiauaax otŭksin'imats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisina nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki ni mat'aksistŭpskoauaxau otau'notssau ōkskakŭmitseni'au moksoku'i.

33 Ki otŭksin'imatsax an'istsiauaie Tse'ma nōkitotsipinan'a ke'tani manisto'mŭkopiau mōk'otokušests o'tappiisina?

34 Ki Jesus an'istsiauaax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'ouaests? Ki an'iau, Ikit'sikaiiau, ki unna'tosimi inŭk'umix.

35 Ki an'istsiauaax o'tappiisina, ksōk'kum mōkittopasax'ax.

36 Ki mat'simests ikit'sikaiests ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoiikau, ki a'minotsimests, ki ikotsiauaax otŭksin'imats'ax, ki ūksin'imats'ax ikotsiu'ax o'tappiisina.

37 Ki ikōnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'

sīmiau pinikēsts itskim'iauēsts ikīt'sikaii is-
ksīm matūk'iso kaiīsts itui'tsīsts.

38 Anniks'isk au'yixk nīssoyīm'i omūk'sike-
pīppix nīn'ax, ki akex, ki pokai.

39 Ki itsīs'tūpskuyiu o'tappiisīn'na, ki it-
sīt'sūppopiu akh'iosatsīs, ki ito'to Magdala
īstssootsīsts'i.

CHAPTER XVI.

PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki
as'saksšn nu yiauaie, ai'puīnūmiau mōkan-
īs'tsīn nomoōsax spots'im īstap'stosīni.

2 Nokūt'anītsiuax, autūkkus'si, kitan'ipu-
au ak'etameksītsīku; āmawk'īssoksītsīku-
īsts.

3 Ki ksīskūnna'tūn nīssi, ak'akapīksītsīku
annok'ksītsīkui, amawk'īssoksītsīkuīsts ki
īkīkīn'inatsiu. Kītsīksīs'tapokōmotsitappiau-
suai! kitokot'ainipuu assoksīs'tsīkuīsts o-
stokso'auēsts; ki kimatokot'ainipuu annīsts'-
īsk ksītsīku'īstsk īstap'stosīsts.

4 Otsauum'itsitappiisīn'na ki otau'ōkotai-
tappiisīn'na ap'satsīmiau apsto'sīni; ki mat-
akokotau'axau apsto'sīni; prophet Jonas ot-
ap'stosīni akokotauaie'. Kī skītsiu'ax ki its-
īs'tapu.

5 Ki otūs'ksīnīmatsax otau'pūmmosau
pakht'sesaiīksīnīmīau mōk'a tūksau ke'tani.

6 Jesus itūm'anītsiuax Mokōk'ik ki isks-
kats'īk Pharisees ki Saducees ītsī'kopūtsketat-
sīsau.

7 Ki ai'sītsīpsattseiau, ki an'iau, nīmatots-
ipīnan'a ke'tani,

8 Jesus otsınno'õsax, an'istsiuax, Inük'au-maitükkix, ku mauk'sıtsıpsättseipuu aisks, kit-sau o'tüksuai ke'tani?

9 Kiküt'taisakiaisau okhtsımıpuaua, kiküt-taisau üksınıpuaua nısit o'müksıkepıppıx ma-tap'pıx ıtsısıttu'ıts ke'tanıts, ki tsanets o'ã kitots'ıpuauësts ıksım matük'ısokaiıts?

10 Nıstoyım'i omük'sıkepıppıx matap'pıx ıstokıtsıkaıts ke'tanıts ki tsanets o'ã kitots'-ıpuauësts ıksım matük'ısokaiıts?

11 Kumauk'staıokhtsımıpuau aisks kimat'-sıtsıpsattopuu'ats ke'tani, kők ıskskatsıssuai Pharisees ki Saducees ıtsı'koputsketatsısau?

12 Itüm'ıksınımıau matsemıu'atsax möks-ıskatsısaıe ke'tani ıtsı'koputsketatsıs, ki aı'-semıuax möks'ıskatsısaıe Pharisees ki Saducees ots'ksınımats'tüksuaiax.

13 Jesus otsıto'tosi Cesarea Philippi, aı'süp-poõtsesatısiuax ot üksınımats'ax, Tsa anı-u'axau matap'pı nesto'a nın'au okku'i nõk'üm-sı?

14 Ki an'ıau, stsık'ıx John Baptist: stsık'ıx, Elias: ki stsık'ıx, Jeremias, ki stsık'ã prophet.

15 An'istsiuax Tsa kitak'anıpuau nõk'üm-sı?

16 Ki Simon Peter noküt'anıtsıuaıe ksęsto'-ãkauk Christ, Ap'ıstotokıuã ipai'tappııuük okku'i.

17 Jesus noküt'anıtsıuaıe kitatsım'sı, Si-mon BarJonas. Ik'sısakuyı ki aa'püni kimat'-üksınımatsok'astsau: nın'a spots'im *kituksınımats'ok*.

18 Ki kita'atanısto, ksęsto'akauk Peter, ki am'om ok'otoküm nitak'ıttokhitokoıska

church; ki Hades istokh'sepistanists matakatsiu'atsaie.

19 Ki kitai'akokoto spots'im istsin'naiisinni itotai'kauaipixixtukiopi; ksök'kum kitai'akomianistomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksök'kum kitai'akomianistapotsippi spots'im ak'itapotsip.

20 Itüm'anistsiuax otüsksin'imats'ax mökstaitsin'nikoösax'aie os'o'i otüm'si Jesus Christ.

21 Annik' Jesus itaumütüp'anistsinnomoyiuax otüsksin'imats'ax manistakittappopi Jerusalem, manistaks'ipuinaistoto'awpiauaie omüx'imix ki omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauaie, manistaks'ipuauistotoawpiauaie nioks'kai ksistsikui.

22 Peter itüm'o'toyiuaie, ki aumütüp'sitsipsattsiauaie, ki an'iu, Nin'a kökünistsip'piokosi; matakittotstsiu'ats ksësto'a.

23 Ki itapotükau'aie, ki an'istsiuaie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kītstsskīmskūki; kimatsskūmau'ats Ap'istotokiüä kitskska'tüksists annom' ksökkum.

24 Itümanistsiuax otüsksin'imats'ax Isttsi'ki matap'pi inakopokiu'o'össi nësto'a, ünnianist'auütsikimatsistotos, ki ünnianistto'tsīs otauai'staksinni, ki ünnianistopokiuos nësto'a.

25 Annök'aiakitsikömotsepiosiuök opai'tappiisinni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiisinni, nëstoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie.

26 Tsanetso'ä matap'pi ak'okuiistüpasokuiim'ats minan'attüssi kõnüs'ksökkum, ki atsto'si

otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'ak okotawpiae opai'tappiisinni?

27 Nin'au okku'i akototo'yinaie Un'ni ots'tsapinasinni ki ototokatatsix akopokiuo'iax, ki kōnai'tappix manistsi'piēsts otap'otūksuauēsts ak'ūnistokotsiuax.

28 Kitau'mūnistopuau stsik'ix annom' itai'pu yiau, matakstattotsim'axau ein'o'sinni otsauomai'noōsau nin'au okku'i otsin'ai puksi pusi mōks'inaiisi.

CHAPTER XVII.

OTAKSIU O'ĒSTS nauyi ksistsikuists Jesus mat'toyiuax Peter, James, ki John oskūn', ki itūnistūp'ip'iuax spitummo.

2 Ki otsakiainoōsauaie it'oketsistūmiinai; ki ostoksis'i ikkūn'natsiu aie manist'ikkūn nasuyipi nato'si, ki otsistotos'ists ksix'inatsiēsts manisti'ksix inatspi ksistsikui.

3 Ki sat'sit, itsina'kuaiēmiau Moses ki Elias, ki ai'sitsipsat'siauaie.

4 Peter itūm'anistsiu aie Jesus, Nin'ā, ōkh'siu annom' nōk'it tau pišinan: ōkh'sitūkie niki, nōkapis tutsišinan annom' nioks'kai apimanists; tuks'kaii kōksinan'attosi, ki tūks'kaii Moses mōksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mōk sinanattosi.

5 Otsakiai'pu yissi, sat'sit ikkūn'aisoksis'tsikuyi ituyi'kūnakoai au: ki sat'sit, epo'awsinni itots'tsiu assoksis'tsikui, ki an'iu, Am'ō nitūk'omimokos nitsekōkh'sim mau; okh'tok.

6 Ki ūksnīmats'ax otokh'tsīs au aie itopi'iauo stoks'o'au ēsts, ki eks'kai kopum iau.

7 Ki Jesus ito'to, ki itsix en'iuax, ki an'iu, Nipu auk', ki piniko'puk.

8 Ki ot'sūpsau matsīn nu yia u'ax au matapix, kaks'īn nu yia u' Jesus.

9 Ki nitum'moyi otsīn issat'tos au, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanīs'tok matap'pi kitsīnip'uau ēsts, Nīn'au okku'i otsau omāt'sipuasi eīnsīn'ni.

10 Ki otūs'ksnīmatsax aisūppoōttse sat tsi-
au aie, ki an'iau, mauk'au anīsksi x au ai'sīn ak-
ix ak'otomoto Elias?

11 Ki Jesus nokūt'anīstsiuax, E'mūn-
iu, Elias ak'otomoto, ki akokōnau'kōmoto-
tom.

12 Ki kitan'īstopu au, Elias ūk'auto, ki
matsksīn nu yia u'ax au aie ki nitsīs'tutu yia-
aie manīstūp'stapi au. Nēto'yī akūnīstai'pu-
īn atsi au aie Nīn'au okku'i.

13 Itūm'īsksnīmiau ūksnīmats'ax u mut-
ai'sitsīpsi John Baptist.

14 Otsito'tos au o'tappiisīn'na, nīn'aii otsi-
to'taakaie itsito'topīstuk sīsano'pīnaie, ki
an'iu,

15 Nīn'a kīm'īs noko'a; au'atusīn au ki
eks'ipuīnūm: ai'kapitsuiopiu istsi i ki ai'kap-
itsuiopiu okke'.

16 Ki nitsitotsip'iaia u aie kīt ūksnīmats'-
ax ki matokotokutto tu yia uax au aie.

17 Jesus itūm'ān iu, o'sau omaitūkkesīn na ki
otapok'apitappi sīn na! Tsanets'o'a kitak o-
pok au'pimopa? Tsanets'o'a kitak'itsitatto-
pu au a? Puksi pīp'potokīk.

18 Ki Jesus se itsip' sattsuiaie sau um' itsistaaw; ki itsüksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau.

19 Ūksin mats'ax itüm' itototiau aie Jesus ki an'iau, numauk' sau okotsa tūppi ksistūn an?

20 Ki Jesus an'istsiuax, Kitsau omai' tūksinni: kitau' mūnistopuau, kemūk' enūksissikitau mai' tūksinni, manist' omūkopi mustard itotai' sūpipunauopi kitakokot'an istop am'om netum' moyi ōk' ūm istūpotosi omim', ki ak'itūpitsiu; ki matak itsstipa kikūt'taakokotsistutsipu ai.

21 Am'oi ūn an istap'pi matom ai' sūxiuatsai its' tsisiau a' tsimoiikani ki sau au' yisinni.

22 Ki otsa' ki itaupissau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku' i ak'okotau matap'pi ix:

23 Ki aks' inittsiauaie, ki nioks' kasi ksistsiku'ists, akūtsitsipua'atsau. Ki eks'ka ikikin-etūkkiau.

24 Ki otsit' tosa Capernaum, anniks'isk au' tuyixk mix'kim, itotot'iau Peter, ki an'iau, kūttonisau aipenitau'ats kitsin'aim?

25 An'iu, A, ki otsip'is'si nap'ioyis Jesus itom sipsattsuiaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tūkka' au' tuyiua mix'kim ksōkkum istin'ax? Otau ūt'okosix, ki pie'tappix?

26 Peter an'istsuiaie, Pie'tappix. Jesus an'istsuiaie, o'kosoauax matakotūm aipenitau'atsax.

27 Ki, nōkstaisau'kosatsōsau is'tūpuk omūk'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakui-ū'ainiki kitak'okonou mix'kim: annōk' mattos', ki ko'tsisau, kitak'siponitanuni.

CHAPTER XVIII.

A NNIK' ot ūskšim ats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tūkka' mšitūpomūkšim'a spots'im istsin'nai sin ni?

2 Ki Jesus itsin'ikōttsiu aie inūk'sipoka ki itūt'siki potoyiax.

3 Ki an'iu, kitau'mūnisto puau saisau'aitsinoeniki, ki saie'tumanistšinoeniki inūk'sipokax, kimataksi pi'puaua spots'im istsin'nai sin ni.

4 Annök' aks'inūk'sipoka istutosiuök manist'inūkstsšimipi am'opokai'i, itsiš'tūpomūkšim spots'im istsin'nai sin ni.

5 Ki annök' ak' autuyiuök tuks'kai inūk'sipokai istotosišsk, nēsto'i nitau'tok.

6 Ki annök' istsskšim'skūkiats'iuök tuks'kūmi anniks'isk inūk'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'io kōtoki kšn'attossaie, ki inets'issi omūk'sikšimi.

7 Istsskšim'skūkšinni it'okapiu ksök kum, Istsskšim'skūksšists ak'itoto'iau; ki annök' nšn'auök paiuk'sipipotomök istsskšim'skūkšinni, aks'ksšim aie maka'pi!

8 Ūn'nikaie kotsiš' ki koköt'si istsskšim'skūkiats'otsenikiau, kōksšinit'au, ki mš'tūpapiksšitai au: itökh'siu kōk'kitsipšissi opai'tapiššinni kōks'istsekaišsi ki kōk'opokōksi, kōkštaitūp'apixikōši kūt'tai ai apunstsiuasi ki kitai'akokōtsšists ki kitai'akotsšists.

9 Ki koöps'pi istsskšim'skūkiatsotseniki, sauau'tos, ki mš'tūpapiksšistsšis: itökh'siu

kök' kitsi pïssi opai' tappiisïni tuks' kÿm mo-
 õps' pa; kök staitÿp' apix ikosi kÿt' tai ai apuns-
 tsiu asi, ki kit ai ak o õps pix.

10 Mokök' ik kök' stauksïsto to awsi tuks'-
 kumã am' oksk inÿks' tsïmix: kit an' ïsto pu-
 au spots' im ot o' toka tatsu au ax ÿks' ska tsïm-
 iau Nin' a ostoksïsaie spotsim otsi tau' pi pi

11 Nin' au okkui ito' to mök itsi kôm otse' pi-
 õsaie an nõk' at' stau õk.

12 Tsa kit ÿs' tapu au? Nin' au minan' at tÿssi
 kepïp' pi emÿk' ikïn ax ki tuks' kÿmi it ÿn ïs' ta-
 pu, kÿt tom isau ÿskïtsïmiu' ax au pik sïp' pi pik-
 sï' koputsi, ki kÿt tom isau aitappo' ats netum'-
 moïsts, ki kÿt tom isau apsÿm miuats an nõk' nit-
 tÿppu' õk?

13 Ki ikÿm' okono õssaie, kit au' mÿn ïsto pu-
 au manïstse' tametÿk ki pi ax pik sïp' pi pik sï' ko-
 putsi otsai ïs' tapu ax its' ïs' tÿpskai e tane tÿk ki-
 u an nõk' ikon' im au õk.

14 Neto' i omat' sïtsitanats Kin'ã spots' im
 tuks' kÿmi anniks' isk inÿx' tsïmix mök' sai ina-
 ku ai ïsau.

15 Stsik' i, kumu' pappi pi sau o' kôm ot ïsto-
 totseni ki, matan' ïstsï ot sau o' kôm ot ïstap-
 piisïni, ksës to' a ki osto' i nam ïs tsitappiik; okh'-
 totseni ki kitse' motsau kumu' pappi pi.

16 Ki sau okh' totseni ki, tuks' kÿm tsök tau
 na' tokumix pokitappom ïsau, kõn ai' po awsïsts
 möks' e ikosau, ot okh' tsïsau na tsitappix, tsok tau
 ni oks' kai tappix.

17 Ki sau okh' to ÿs ax, an ïstsï's church: ki
 sau õkh' tsïssi church, ÿn ni an ïsts' ïs sai' e tÿk ki u-
 ã ki publican.

18 Kit au' mÿn ïsto pu au, kitsit' ai i pi pi ksök'-

kum, ak itai pip spots'im: ki kitsitapotsip pi ksök kum, ak üt sitapotsip spots'im.

19 Kimat'an istopu au, netum'an ist si tsitainoainiki kitak'au köm öni su ai, Nin'a spots'im aks'istu to moyiu axaie.

20 Natokümi tsoktau ni oks'kümi nitsin'ikösim itsitomo'oupi nit'sitaitütsiki au pi.

21 Peter itümitotoaie, ki an'istsiu aie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nöksau um itsistu tu yissi, ki nöks'ksin no össi? ak okit sikai asts?

22 Jesus an'istsiu aie, Kimatan istopa ikit'sikai ests, ikitsikipui ests ikit'sikai ests.

23 Spots'im istin'nai isin ni nitum'an ist siu omüx'ina annök' ak'okök itsimai au ök otsitappim'ix.

24 Ki ot au'müt üpükstükki si tuks'küm ot'sitotsippotokaie, ke'pi omük'sike pippoyi mix'kimix otai'ak okoto pixaie.

25 Otsai'itsstissi mökoko tösai'e, Otsin'aim an'iinaie mök'apikosaie, ki otokem'an ki okosix ki otoköna'nan ist, ki mök otoku'yisax mïx'kimix.

26 Otsitappimi itopistuksisano'piinaie ki atsimmim'iinaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tükkit ki kitaksüpanis'tokoto.

27 Ki annök' matap'piu ök otsin'aim kaim'iu aie ki pai o'toyiu aie ki ünnim iks'ksin nu yiu aie.

28 Ki neto'ök matap'piu ök süx'iu, ki tuksküm'i otok'apotükkimix ikon'oyiu aie otai'ak okok'isk kepip'pii a'punasainix; ki een'iu aie, ki paiu'tsin iu aie ki an'iu, Ponitat' kitai'ak okok ipix.

29 Ki otok'apotükkim'i itopistuksisano-

piinaie, ki aukõm'õnistsiu aie, ki an'iu, pin-
ane'tük kit ki kitaksüpanistsokoto.

30 Ki matõkhsitükkiu'ats; ki itappo' ki i-
tsipsts'tapiksistsiu aie itai'okiakiopi, otsauom-
aisüpanistsiponitasaie mõk staisük saie.

31 Otopok'apotükkimix otsin'is'sax eks'ka-
ikikinetükkiu, ki ito'toiau, ki otsin'aimoau-
ai aiitsiniku yiauešts.

32 Ki otsin'aim otsin'nikõttossaie, au'istsiu-
aie, Sauum'itapotükkiuä. kitai'akokokipix
kitsin'omo kitan'ikipi:

33 Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikim-
aisks kitopokap'otükkimokä?

34 Ki otsin'aim istse'tükki'inai, ki itsitüp-
umüts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'süppi-
ponitassaie.

35 Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotok o-
au saisin'iminoainiki ku'skëtsipõpuauēšts
kumut'aukimau puai kumu'pappi ipix.

CHAPTER XIX.

KI Jesus annists'isk epo'awsists otaiksiu'at-
tosēšts Galilee itsistüpa'atomaie. ki Judæa
istssoots'ists, Jordan mis'taputsim, itoto':

2 Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim'
ikut'to toyiax.

3 Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyi-
auaie ki an'istsiauaie, õkhsiu'ats nïn'au kõn-
ai'nük ün istapists mõk'anistüpskoõsaie oto-
kem'an?

4 Ki noküt'anistsiuax kikütanistop'ats

sinak'sin, annök istsitsap'istu tu yiu ök ax ap'-
istu tu yiu ax nin'au ki ake'u.

5 Ün'nikaie nin'au itai'akskitsiuax un'ni
ki oksis'tsi, ki ai'akük omimmiu otokem'an:
ki akitum'an istoksisakumiau.

6 Ün'nikaie matsistoküm'ax au, itse'tuman-
istoksisakumiau. Ap'istotokiau otipo'to-
topists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketos-
ests.

7 An'istsiauaie, mauk'anii Moses ök'oko-
tösi sinak'sin, ki ök'ün istüpskoawsi?

8 An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokou
kitse'us skët tsi pöppi su ai, kökotün istüpskoös-
suai kotokem'anouax; ki istsitsi'i matütün-
istsiu'ats.

9 Ki kitanistopuau annök' akün istüpsku-
yiuök otokem'an, sauauökotasäie, ki otai'ka-
okemaitai stsik'i itau'ökotau: ki annök' i-
kem'attauök itüpskoauök, itau'ökotau.

10 Otüsksinimatsax anistsiauaie Ün'nian-
ists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats
mök'okemsi.

11 Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'-
otsimaxäie annik' epo'awsinik, anniks'isk i-
ko'taxk nitotsimiauäie.

12 Ittsi'i iuai'itax itsipokaiiau; ki stsik'-
ix matappix iuai'itsiauaax, ki stsik'ix iuai'it-
astotosiau, Spots'im istsinnaisinni umut'uai-
itastospiau. Annök' ikot'totsimök ün'nian-
istots'isaie.

13 Inük'sipokax itotsipotoaii mök'itokhit-
sikins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki üs-
ksinimats'ax an'istsiauaax unnai'e.

14 Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'si-

pokax ki pinan'is'tok au nök stai'puk si paai'sau. Ūn'nian'istaps'iau spots'im istsin'nai'sin ni.

15 Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie.

16 Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoiinaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsan'istap'iu a nök'ökhsistutsipi, nök okuinan'si üsk'sipaitappiis'n ni?

17 Ki an'istsiu aie, Ku mauk'ainikük'iks ökh'si? Mat ütsitsipa ökhsi, nituks'kümi, Ap'istotokiuä itökh'siu: makitsipim'eniki opaitappiis'n ni, sat'sitests okök'itsiman'ists.

18 An'istsiu aie Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ök ota pa, kimataksikömos'pa, kimatak itüp'sai epitspa.

19 Ūkomim'misau kin'a ki kiks'sta; ki, kitak'an'istük omim mau kitopok au'pim au kan'istük'omim mospi.

20 Man'iköppi an'istsiu aie. nitokön üs'satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsan'istap'iu a niküt'tom üssatsipi?

21 Jesus an'istsiu aie mak süpan'is'tsim iniki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nöstó'a.

22 Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik'epo'awsin'ik, itsikik'in'i istapu: tük'ka ek'akau oi otsinan'ists.

23 Jesus itüm'an'istsiu ax ot üsksin'im ats'ax, kitau'mün'istopu au, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im istsin'nai'sin ni.

24 Ki kimat'an'istopu au aks'istüpiksists papiu' camel mökotsisüppok süx atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksists papiu'ats ako'tsapsiuä mök'itsip'si spots'im istsin'nai'sin ni.

25 Ot ũksin imatsax otokh' tsimsax ek' skai-
etŭkkiau, ki an' iau, Tŭkka' akokotsi kŏmots-
e' piau?

26 Ki Jesus ũs' sŭmmiuax, ki an' istsiuax
matap' pix matokotsistutsim' axau; Ap' isto-
tokiuă ikotokŏn' ap' istutsim' ests.

27 Peter itŭm' an' istsiuaie, sat' sit, nitokŏn ũs-
skipinan ki nitopokiuo' pŭnan ksęsto' a. Tsa
nitakan' istokui nan' i pŭnan?

28 Ki Jesus an' istsiuax, kitau' mŭn isto puau,
ksęsto' au kitopokiuo' puau nesto' a, Nŭn' au ok-
kui otak' ittokhittau pŭssi ots' tsapŭnaiso' pŏtsis,
ksęsto' au kitak' ittokhittau pŭpuau na' tsiko put-
tu yists asso' pŏtsists kŏkitokŏk' itsimat tosau
Israel istsi tsiko putsix matap' pix.

29 Ki anniks' isk skŭm' ixk oko' au ests, ki
anniks' isk skŭts' ixk umu' pappi ipuauax ki ot-
akemoauax ki un' oauax, ki oksist' oauax ki
otokem' anoauax ki o' kosoauax, kiotsin' sŭm-
manoauax, nęsto' i itskŭm' iau ests, kepŭp' pi ak'-
okuyiau, ki akokui nan' attomiau ũsk' sipaitap-
piisŭni.

30 Ki akai' tappix matom' six ak' sako issi-
au, ki sako' issix ak' otomsiau.

CHAPTER XX.

SPOTS' IM istŭn' naiisŭni netoi' nitsiu nŭn'-
au, nap' ioyis istŭn' aim, annŏk kŏk' kŏni-
suxiuŏk mŏk' an' istosi ap' au tŭkkix, mŏkapoto-
moyisax otsŭn' sŭmman.

2 Ki ŏkh' situkisax mŏkokuyisax tuks' kai
ksŭstsikui tŭks' kŭmi apŭn' asaini itŭp' skuyui-
ax otsŭn' sŭmani.

3 Ki nioks'kaii itai'ksistsikumio pi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nyiu ax nam'itai pu yiax itau'pumi o pi,

4 Ki an'istsiu ax noköt'sitap poak insim'man, ki moköm'otsissi kitak'okotopu au, ki itap po'iau,

5 Nau'yi itai'ksistsikumio pi, ki piksu'yi itai'ksistukumio pi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu.

6 Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumio pi, itsux'iu ki ikon'oyiu ax stsik'ix nam'itai pu yix, ki an'istsiu ax kõnai'ksistsikuyi kumaukai'am itaipu isks annom'?

7 An'istsiau aie mats'itsipa matap'pi nõk'anikinan. An'istsiu ax, Noköt'sitap poak insim'man; ki moköm'otsissi kitak'oku inani pu au.

8 Ki autük kus'si, insim'man istsin'aim an'istsiu aie otap'otomoki, nini kõt'sisau ap' autük kix, ki ko'tsisau saiak'inosattapi au, matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six.

9 Ki isto to'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumio pi itaumütüp'apötük kix, kõnai'inax ikõno'kuyiau apün'asaini.

10 Ki matom'six isto'sau, us'tai au mõkoku'yisau aie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apün'asaini.

11 Ki otoku'yisau aie, itüpau kap'e'poawtsiu aie nap'ioyis istöksin'ai,

12 Ki an'iau, anniks'isk sako'isixk nituk'skau itai'ksistsikumio pi itapotük kiau, ki kan istokotai au kan ist'okoki pinan ki ksistsiku'i istsiks's' tutsissin ni nitap'au tük kipi nan.

13 Ki an'istsiu aie tuks'kümi, Napi'a, ki-

mat'omaikimatsis to to pa: kiküt'tom ai ökhsitükkipa tuks'kümi apün'asaini?

14 Matsit' kitsinan' ki mäs'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi.

15 Küt'tom ökhsiuats nitsi nan' nan'istsitsitapi nök'an'istuts'issi? Küt'aukapiu'ats koöps'pi, mök'ökhs'issi nitsinan'?

16 Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sako'issiau; tükka akaiëm'ix ni'niköttai'au, ki un'natosimix mat'toai'au.

17 Ki Jesus otsitüpa müssosi Jerusalem, na'tsiko puttsix otüs'ksin'imatsax itün'istüp'ip'ikax, ki an'istsiu'ax,

18 Sat'sit ai'tüpa müssau'op Jerusalem, ki nün'au okku'i akitüpomüts'kau omük'a toiapieku'ax ki ai'sinakix, ki akün'istökök'itsimüt'tsiiauaie möks'einsaie.

19 Ki akütsitüp'omütskau Gentiles mökitapap'isto to össau'ae, ki mök'its'tsipis'os sau'ae, ki mökau ai'stösau'ae; ots oks'kai ksistsi kusi ak'ütsipu'au.

20 Zebedee oku'ix oksis'to au'ai ipok'itotomiau'ax oku'ix, ki atsimmim'miau'ae, ki aukömön'istsiau'ae tuks'kaii.

21 Ki an'istsiu'ae, Tsa kan'istsitsitapa? An'istsiu'ae, Anit am'ox nitai'akokosix mök'ittau pisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netots'i, ki tuks'küma e'aksisau'otsi.

22 Jesus an'iu, kimatsksinip'u'aua kitau'kömön'ikipuai, Kiküt'ai akokotsimip'au anök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kiküt'ai akokotüs'tapn'ük'ip'au üsta'p'n'üksin'ni nimutai'aküstap'n'ük'ipi? An'istsiu'ae, nitokot'ün'istsp'in'an.

23 An'istsiuax kitak' ūtsīmīpuau no'kosā, ki kitak' ūstapīnūkipuau ūsta'pīnūksīni nīmut'ak ūstapīnūkiipi; ki nīmatsinanēstsau kōkoko tosuai kōkītau pisu ai netots'i ki e'aksīsauotsi nesto'a, ki annīks'isk matap'pīxk Nin'a ūk'ai sūppūtsīsto to moyiuax, *ot aksīnan'oaiau.*

24 Ke'pīx otokh'tsīmīsau īstsīmīm'mīauax na'tsītapīx īpāpīmmotseiix.

25 Ki Jesus nīnikōt'sīuax, ki an'istsiuax, kits'ksīnīpuau Gentiles otsīn'aimoauax otain'ai īskotokoaiāuax ki annīks'isk omūx'īnaxk nokōtai'nai īskotokoaiāuax.

26 Ki matakētūmanīstsīu'ā ksēsto'au: annōk'ak'omūksīmōk, ūnanīstap'otūksi;

27 Ki annōk' kitaks'īn nau ūkōk ūnanīstap'otūksi:

28 Nin'au okku'i matūtoto'ats mōk'apoto-moōsaie, mōk'apotomoōsi umut'oto, ki mōk'itatsuau mūtskotosi akaitapīx opai'tappīisīni.

29 Ki otsīstūpaatosau Jericho, akaitapīx īpokīu'o'īauaie.

30 Ki satsit, natsītapīx naps'tsīx pītsīko'otsīm ītau'pīx otokh'tsīsīau Jesus umutak'ītskosaie awk'umīau, ki an'īau, kīm'okīnan, Nin'a David okku'i.

31 Ki o'tappīisīn'na ai'semīauax mōkstaie'puyīsax: ki matsīstawk'umīau ki an'īau kīm'okīnan, Nin'a, David okku'i.

32 Ki Jesus ītsīpu'yīu, ki nan'nīkōttsīuax, ki an'īu, Tsa kōk'anīstutopuau?

33 An'īstīauaie, Nin'a mōksīkauopiīsau noōps'pīnanīx.

34 Ki Jesus kaiim'iu ax, ki itsiksen'iu ax o-
 õps'pu au ax, ki oõps'pu au ax kau'opiau, ki ito-
 pokiu o'iau aie.

CHAPTER XXI.

OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau
 Bethphage, itum'uasuaie Olives *an'istop*
 Jesus itüp'sku yiu ax na'tsi tappix ot üsksin im-
 ats'ax,

2 Ki an'istsiu ax, akap'ioyis astsi'im istsi-
 pi'ik, ki kitak stüm okon oau üsk'omük stoku a
 aks'isksi pistau, ki o'kosepokai ak'opokitai-
 pu yimiu: apó tokau ki puk'sipippo tok'ikau.

3 Ki sítšipsatsenoainiki matap'pi, kitak'an-
 istai au Nin'a au'an'istsiu ax; ki ak'otüm ütši-
 tüşsku yiu ax.

4 Ikön an'istutsip möks'enüpan'istos i otan'-
 iipiaie prophet ki an'iu,

5 An'istok Sion otün'ni, Süm'mis kitsin'-
 aimau kitsipuksipa'ak, ikín is'siu, ki üsk o-
 mük'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai üsk o-
 mük'stoki o'kosaie.

6 Ki üsksin imats'ax itappo'iau, ki Jesus
 itün'istutsim i ax manistan'istop i ax.

7 Ki itsipuksip'p'p'iauaie üsk omük'stoki ki
 okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsistotos'ou-
 ästs ki itsittokhitstsi'iauaie ostó'i,

8 Ki ek'akaitappix saie'kuyiauaie otsisto-
 tos'su au ästs mok soku; ki stik'ix kaiak'im i au
 okün'iksists ki mok soku'i itökh'tüm i au ästs.

9 Ki anniks'isk matap'p'ixk i'tom au matto-
 yixk ki itopokiu o'ixk, awk'um i au, ki an'iau,
 Hosanna ün nianistsitüp'itsis David okkui: A-

tsim'siu ančok' ai püksipu'ok nin'a otsin'ikös-
im; Hosanna mis'tüpsiu.

10 Otsitsipis'si Jerusalem, konai'ak apioyis
ap'aitsitai au, ki an'iau, Tükka'ats?

11 Ki akai'tappix an'iau annök'auk Jesus
Nazareth itsi prophēt, Galilee istau ösim'im.

12 Ki Jesus itsipim Ap'istotokiuã otatoi'-
apioyis ki anniks'isk itsipst'au mütskotükixk,
ki itsipstawk'pumaxk natoi'apioyis, itsai'tüpi-
ksistsiuax, ki au'ötsu autuyixk otsit'aisinak-
ipuu ästs ima'pixim ästs, ki au'mütskotükixk
kükku'ix otsasso'pötsu au ästs ima'pixim ästs.

13 Ki an'istsiuax, Sin'aip, Noko'ai ak'anis-
top a'tsimoiikapioyis, ki ksësto'au kanis'tuts-
ipuuau kömos'ie pitsix oko'au ai.

14 Ki naps'tsix ki üs'tsekaiix itsipstotoyi-
auaie Natoi'apioyis; ki ikuttotoyiuax.

15 Ki omük'atoiapiekuax ki aisinakix, ot-
in is'ästs skai'pissitapists otap'istutsipists, ki
pokax otsitsipst'awk kum sau natoi'apioyis, ot-
an'issau Hosanna ün ni an'istsitüp'itsis David
okku'i, eks'ka ai sau ökhsi tükki au.

16 Ki an'istsiauaie, kiküttai ai okh tsip'ã ot-
an'iipiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A;
kiküttom isau an'istopa sinaksin, pokax ki üs'-
stax ma au'au ästs kumut'tots süpanists istutsip
istsak'sin?

17 Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittüp'süxki-
tsimaie Bethany; ki annim'itsok'au.

18 Ki ksisküna'tünni mat'skitapposi ak-
ap'ioyis, itun'otsiu.

19 Ki otsitsinno'ösi moksoku'i omüx'ini-
istsisi, itoto'aie ki matsitokonim au'atsaie,
nam'itaitsi sui o'pokists, ki an'istsiauaie, Ün ni-

an'ist'sau ūsk sai in asit ksěsto'a. Ki omŭx'in-istsis sotŭm'ikŭnipisu iu.

20 Ki ūksin imatsax otsin is'au, skai'etŭk-kiau, ki an'iau, Mau'maikipikŭnipisu iu!

21 Jesus an'istsiu ax, kitau'mŭn isto pu au Aumaitŭk kienoainiki, saietŭk kienoeniki its-istuts'ipi omŭx'inistsisi kimataksikaksistuts-ipa, ki nokŭt'an istom inoainiki am'o nitum'moi, ŭnistŭp'itsit, ki ŭnistŭp'a piksis tŭk it omŭk'sikimi; ak'ŭnistutsip.

22 Kitak'omian istau'kŭm ŭnipuai a'tsim-oikainoeniki aumai'tŭk kienoeniki, kitak'okokosu ai.

23 Ki otsitsipis'si nato'apioyis, omŭkatoi-apieku ax ki matappix ot'omŭxim oau ax ot-ŭs'ksin imats tŭk si ito'toiau aie, ki an'iau, Tسان istapo tŭm ap'sin'na kumut'an istutsipiau am'ostsk? Tŭkka' kit'okokaii am'ok otŭm-apsin nik?

24 Ki Jesus an'istsiu ax kitak'oksŭppo ŭt se-sattopu au tuks'kai anik'ienoainiki kitak'ŭt-an isto pu au otŭm ap'sin ni niumut'au an istuts-ipi am'ostsk.

25 John otŭs'tap in ŭksin ni, Tsema itotsiu'-ats? spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsat tse-iau, ki an'iau, mak'an in aniki spots'im; nit-ak'an ik in an, kumauk'stau aumaito au ai isksix?

26 Ki mak'an in aniki matap'pi, nitstŭn nau-ŭn aniau matap'pix; tŭk'ka ikŭn'au aniau John mŭk o prophetsi.

27 Ki an'istiau aie Jesus, ki an'iau, Nimat-okot'an ipinan. Ki an'istsiu ax, kimatokot'-an isto pu au otŭm ap'sin ni niumut'au an istuts-ipiau am'ostsk.

28 Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kūmi matap'pi, na'tokūm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ā, matap'otūkkīt annok' ksīs-tsiiku'i nits'īn'sīmman.

29 An'iu Nimat'akittappo pa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po.

30 Ki matstsīk'i itoto'aie ki mat'an'istsiu-aie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ā; ki matsitappo'atsaie.

31 Tūma' amoxi ūs'satsīma un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiau aie, Matom'siuā. Jesus an'istsiuax, kitau'mūn'istopuau kitsau omai'pisuai Ap'istotokiuā ists'īn'naiisīn ni publican'ix ki mats'akex ai'aksipimiau.

32 Tūk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisīn ni istokh'sokui, ki kimatau maitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksēs'to'au kits'īn'is'uai kimatsakoisauaitsitapuaua kōkau mai'toau sui.

33 Okh'tsīk stsīk'i parable, itstsiu' tuks'kūmi nīn'au, nap'ioyīs ists'īn'aim, itsūppipumatomaie īnsīm'man min'istsix, ki its'istse'piskūnattomaie, ki itatun'iakiu its'īn'iokeīm'skau pi, ki spiap'ioyīs itap'is tutsīmaie, ki itōk'kumatokuyiuax ai'īnsīm'ax ki itsi'pio:

34 Ki otas'tsīssi mīn'ists otai'akitsetspiēsts itūp'skuyiuax otap'otomokix ai'īnsīm'ax mōk'okuyīs si ists'īn'ists.

35 Ki ai'īnsīm'ax mat'tuyiuax otap'otomokix, ki tuks'kūmi, itauaiak'iauaie, ki stsīk'i inits'iauaie, ki stsīk'i okotokix itau'aiak'iauaie.

36 Ki mats'itūp'skuyiuax stsīk'ix otap'otomokix: ki netoi' an'istutuyiauaax.

37 Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsim mimmiau noko'a.

38 Ki ai'insimax otsin no'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksinan'at topinaniau otsinan.

39 Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie.

40 Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa'akan istutu yiu'atsax anniks'isk ai'insimaxk?

41 An'istsiauaie, ak'sai'ina ku aiatsistutu yiu'ax anniks'isk sau um'itsitappixk, ki ai'akökku matu yiu'ax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'istsaits'isau.

42 Jesus an'istsiu'ax, kiküt tomaisau anistopuaišksix natois'inskists, Ok'otoki, annök istsis'tüpa piksistau ük aiokotoksapiokoiskai-
au, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skai'e'tsip noöps'-
pīnan'ist?

43 Ūn'nikaie kumut'anistopuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksēsto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk.

44 Ki annök' ai'akitutütsin'issiu'ük annök' ok'otoki, aksiksisiu, ki annök' matap'iu-
ök ai'akitutütsin'issiu'ük okotoki aksipin'iau.

45 Ki omük'atoiapieku'ax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksin'im'iau osto'au ai umut ai'puyisai e.

46 Ki otap'süm mōsax mōk'six enōsax, ūs'-
stūnu yiau'ax akai'tappix, tük'ka ū'tai'au mōk'si prophetsi.

CHAPTER XXII.

KI Jesus mat'an'istsiuax parables, ki an'iu,
 2 Spots'im'istsin'naiisinni netoi'nitsiu
 tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si.

3 Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksini-
 köttosaxax anniks'isk otüm'axk: ki mat'üs-
 kak'sipuksi puax.

4 Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'oto-
 mokix, ki an'istsiuax an'istok'au anniks'isk
 üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nits'o'ös-
 sün: nitap'otskinamix ki nitun'istakhtsimix
 ükainitai au ük'okönaiksistsiiau: Puksi pa'a-
 tok okem'sinni.

5 Ki ap'etsimiau aie, ki oksoku'ouästs itap-
 poiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'i otsit'au-
 mütskotükkipi:

6 Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki
 au'ksistutuuyiuax, ki initsiu'ax.

7 Ki omüx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetük-
 kiu: ki itüp'skuyiuax otseän'akemix, ki itsai-
 inakuai istutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki
 itsin'simaie otakap'ioyimoau aie.

8 Itüm'an'istsiuax otap'otomokix, ük'aiksis-
 tsiu mak'okemsinni, ki auniks'isk üm'axk
 matsipumapsiu'ax,

9 Itap'poak moksoku'ists ki kit'okönaukon-
 oaxk üm'mokau mak'okemsinni.

10 Ki anniks'isk apotük kixk itsitap'poiau
 moksoku'ists, ki ikönau'moipiauaax ot'okön-
 konouax makap'six ki ökh'six: ki itsüpa-
 is'tsimiau üm'max.

11 Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax

ümmax, nan'nyuiu aie nñ'aii ikem'sinni istsiso'kösimi, mat'süpskösattomaie;

12 Ki an'istsiu aie, Napi'a, Tsa kan'is'tsipi pa kitsau omai'süpskösattosi ikem'sinni istsiso'kösimi? Ki matsepuyiu'ats.

13 Omüx'ina itüm'an'istsiu ax otap'otomokix is'ksipistok otsists' ki oköt'sists, ki is'tüppippis, ki satüp'iksistsis ski'natsi; ak'itstiu asain'sinni, ki papüx'ekñikani.

14 Akai'tappix naniköttai au: un'atosimix mat'toai au.

15 Itüm is'tapuiau Pharisees, ki itau üt'ün istsiu mök'itokoni mösau aie ot'e'pawsistsaie.

16 Ki ipokitüp'skuyiu ax otüsksin imatsau au ax ki Herodians, ki an'istsiu aie, Nin'a, nits'ksin ipinan kitau'mñi ki kitau'mñisksin imatsük ki Ap'istotokiuä oksoku'i, ki kimatsüm mau'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappi iiau.

17 Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siu ats mök'otsiponitasi Cäsar, tsöktau mat'öksiuats?

18 Ki Jesus nan'imaie otsau'oköm otsitappiisuai, ki an'iu kumauk'saksksin okipu au aists kitsiks's'tapoköm otsitappiansuai?

19 Ün is'tsin ümmokik mïxkim, kumut'siponitapi. Ki ito'tsipotuyiau aie nitai'pñasainiini.

20 Ki an'istsiu ax, tükka' am'o ostoks's'ä, ki tükka' osinaksin'ats?

21 An'istsiu aie, Cäsar otsinan'. Itüm'an'istsiu ax kotok' Cäsar otsinan'ists, ki Ap'istotokiuä kotok' otsinan'ists.

22 Otokh'tsim sau annists'isk epo'awsistsk

itskai'etūk kiau, ki itskīt'siauaie, ki oksoku'-
au ai itappo'iau.

23 Neto'ik ksistsiku'ik, Saducees, anniks'isk
an'iisk matsitstipats matsipuu'osinni itoto'-
iauaie, ki ai'sūppoōtsesattsiauaie,

24 Ki an'iau, Nin'a, Moses itūni'u eniš'si
nīn'au, ki saittstissi pokax, oskūn' akokem'-
attsi'inaii otokem'an, ki ak'ksistauūtto mu yiu-
aie us'i pōkax'.

25 Annok' ikit'sikūmiau umu'pappiipix;
ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki ot-
sai'itstsssi o'kosix itskīt'siauaie otokem'an o-
skūn' mōk'okemattosaie:

26 Neto'initsiu oskūni eniš'aie, ki omat'o-
skūni ki ikīt'sikūmiau ikōnen'iau.

27 Ki itsako'ieniu ake'u.

28 Matsipuu'osinni tūkka' otakokeman'-
atsaie, ikīt'sikūmīx? tūk'ka ikōnau'tuyiauaie.

29 Jesus an'istsiuax. Kitai'patsistuttipuu
kimatsksinipuuēsts natois'naksists ki oto-
tūmap'sīn ni Ap'istotokiuā.

30 Matsipuu'sax matokemiu'axau matap-
ikau'axau. Neto'nitsiau Ap'istotokiuā ota-
tsīm'otokatsix Spots'im.

31 Annik' matsipuu'awsīn nīk kikūttomi-
sauanīstop'ats annik' kitan'īpik Ap'istotok-
iuā.

32 Nēsto'akauk Abraham otsinan Ap'isto-
tokiua ki Isaac otsinan' Ap'istotokiuā, ki
Jacob otsinan' Ap'istotokiuā? Ap'istotokiuā
enix' matsinan'ouats, sa'kiaitappiix otsinan'-
ouax Ap'istotokiuā.

33 Ki akai'tappiix otokh'tsīmsau skai'e-
tsīmiau otūksīnīmats'tūksīn ni.

34 Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupüts-
össax Saducees, itauütomoi'piotseiau.

35 Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoöttesat-
tsiuai, ki as'aksšinnyüai, ki an'iu,

36 Nin'a, tse'a omük'o okök'itsimani ist-
e'poawsists?

37 Jesus an'istsiuai, Kitak'ükomimmau,
Nin'a Ap'istotokiu kitoköna'uskëttsipöppi,
kitoköna'istaaw, ki kitoköna'itsitani.

38 Am'oi matom'iu ki omük'o epó'awsinni.

39 Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünist-
ükomimmau kitopokau'pimok kauistük'o-
mimmospí.

40 Annists'isk na'tekaistsk epó'awsists, i-
könaükökitsimanists ki prophetix otan'ipists
ikön'itaitsiests.

41 Otsakiau moi'piotseisau Pharisees, Jesus
süppoöttesatxiuax,

42 Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tük-
ka'oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e.

43 An'istsiuax, David umut'ainistainiköt-
taupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokiuä an'istsiuai nín'a, netots'-
i tüpó'piit, nökö'ünistu toösau kikatun'ix kits-
itautütsekau'pi?

45 David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'au-
istoko'atsaie?

46 Ki matap'pi matsitsipa mök'okotsit-
sipsättosi tuks'kai epó'awsinni, ki annik'ksis-
tsiku'ik matap'pi matokot'sako süppoöttesat-
tau.

CHAPTER XXIII.

JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki ot-
 ũksinimats'ax,

2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses
 otsiso'pötsis aie itau'piau :

3 Ũnikaie kitomian'istanipuai sat'sik
 ki nistutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan-
 is'tutsik : tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'-
 axau.

4 Issoksis'tsists itau'monimiauests soku'-
 ests mökopa'tosau ki matap'pix otsistsouests
 itotom'iauests; ki osto'auai matakotsistüpak-
 iotsim'axauests tuks'kümi okit'suauax.

5 Otokönap'otüksuauests itsistuts'imiau-
 ests möksinnu'yisau matap'pix : itopüx'istuts-
 imiauests phylacteries, ki itomüx'istutsimests
 otsaieno'tüksuauests,

6 Ki ũkome'tsimiauests oye'tanists isto-
 tom'iapioyists, ki nato'apioyists istotom'i-
 sopötsists.

7 Ki otsitau'pissau itau'pumapi aiksemats-
 tsim'otseisinni, ki möks'iniköttosau, Rabbi,
 Rabbi.

8 Pinis'tsinikükik Rabbi : tuks'kümä kits-
 in'aimoauä, Christ : ki ksësto'au kitokönaix'-
 okoauax.

9 Ki Pini'niköttok matap'pi, annom'ksök'-
 kum, kın'a; tuks'kümä kın'oaua annök'
 spots'im itau'piuök.

10 Ki pinitsin'ikükik Nin'ax : tuks'küma
 kitsin'aimoaua, Christ.

11 Annök' omüx'imök ksęsto'au, kitak'apoto mok oau.

12 Annök' ak'omux'istutosiuök, aks'inüx'istutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüx'istutoau.

13 Kitaks'ksinipuuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks'is'tapokömsitappiansuai! kitsitaiok'iauai au matap'pix Spots'im istin'naiisinni: ksęsto'au kimatsitai pipuuau'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipisau.

14 Kitaks'ksinipuuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks'is'tapokömsitappiansuai! Nam'akex oko'auęsts kitau'atopuau, ki kitaisümi ks'is'tapa tsimoiikapuuau: mis'tüpokapii kitakoku'yisui.

15 Kitaks'ksinipuuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks'is'tapokömsitappiansuai kitotüka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kök'itokonoösi tuks'kümă matap'iuă mök'itanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitauaitu'yissi, kanistüm'ipuai ksęsto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau.

16 Kitaks'ksinipuuau maka'pi ksęsto'au kitsaps'tsiotüpnük'ipuuau, kitan'ipuuau annök'akitup'ütäuünüök omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök'akitup'ütäuünüök omük'atoiapioyis isto'tokuiixkim, aks'istutsimaie!

17 Kitüt'tsapspuuau, kitsaps'tsiipuuau: Tsima' omük'o. Otoku'iixkim, ki omük'atoiapioyis annik' itatsim'mimmiik otoku'iixkim.

18 Ki annök'akitup'ütäuünüök altar, matsikiu'ats; ki annök'akitup'ütäuünüök kötk'sinni altar itokh'its'tsiipi, ai'aks'istutsimaie.

19 Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsi puau Tsīm-a' omūk'o, kotūk'sinni, ki altar annök' itatsīm'etsimök kotūk'sinni?

20 Annök' aiakitüp'üt au ũniu ök altar, itup'üt au ũniu altar ki mian'isttokhītsi.

21 Ki annök' aiakitüp'üt au ũniu ök omūk'atoiapioyis, itüp'üt au ũniu omūk'atoiapioyis ki annök' iko'at tomök.

22 Ki annök' aiakitüp'üt au ũniu ök spots'im, itüp'üt au ũniu Ap'istotokiuã otspiso'pötsis ki annök' itokhittapiuök.

23 Kitaks'ksnipuau makapi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapoköm otsitapiansuai! kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatsipuauęstsau, okök'itsimanists, kım'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kök'satsisuaiau; ki mat'ökhsiuats kökstaištutsissuai stsik'ists.

24 Kits'aptsi otüp'ın ũkipuau, kitai'soautsauau inũx'soıksıssi, ki kitait'sıstũmauau camel:

25 Kitaks'ksnipuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapoköm otsitapiansuai! kos'ã ki saięso'kosi sauauts'i kit-ũs'siipuau, ki pıstots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni.

26 Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pıstots'im kos'ã ki saięso'kosa mök'ütsiksixıssi sauauts'i.

27 Kitsaks'ksnipuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiks's'tapoköm otsitapiansuai! ksik'oken'imaniists kine'tũmanıstpuau ai'ökhsıniptau sauauts'ıtsi, ki pıstots'im itui'tsiau enix'okin'ouęsts ki makap'ısts.

28 Netoi'nitsiu ksěsto'au kīto'kōmotsitappi-
inipuu matap'pi, ki pīstots'im kitotuitski-
tsipuai ksīs'tapokōmotsitappiisīn ni ki sau um'-
itsitappiisīn ni.

29 Kitaks'ksīnipuu maka'pi ksěsto'au ai'-
sinakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitap-
piansuai! Kitap'istutsipuaiu prophetix ot-
oken'imanoauēsts, ki kita'nūtsistutsipuaiu
mokōm'otsitappix otoken'imanoauēsts,

30 Ki kitanipuu nitsa'kiai tappiipīnanopi
nīn'anix otsa'kiai tappiisau nīs'tasau opoksisto-
kemaumūnanopiau prophetix otsa'apūnoau-
ēsts.

31 Ūn'nikaie kit'au ūtanipuu, ksěsto'au ūk-
auk anniks'isk matap'pixk initsixk' prophetsix
o'kosoauax.

32 Tu'itok kīn'oauax otsau um'itsitappiisu-
auēsts.

33 Pitseksīnax, opīx'exīnasīnna, Tsa'a kit-
akanīstupīs'tapixsattopats Hell īstokōk'itsi-
mani?

34 Ūn'nikaie, sat'sik kītakītūp'skoaiu
ksěsto'au prophetix, ki mokōk'ietappix ki ai'-
sīnakix: ki stsīk'ix kitax'enītauaiu ki kitak-
au'aistauaiu; ki stsīk'ix kitakitsipstūtsipīs'-
auaiu kitatoī'apioyimoauēsts, ki kītak'au-
ksīstuttauaiu amian'īstakap'ioyīsts otai'ak-
itsipīsau:

35 Mōkīttoh'ittaitsīssi ksěsto'au kōnau'-
kōmotsitappiaapūni ksōk'kum itsai'kīnskaii.
Abel mokōm'otsitappiūā otsa'apūn itūpots'-
tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apūni-
aie annōk' ,kitsitsenitauauōk itūt'sikatsi o-
mūk'atoiapioyīs ki altar.

36 Kitau'mün istopuau kõnai'sistskă au nok' o'tappiisinna ak'itoto'iests.

37 Jerusalem, Jerusalem ksęsto'auă kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksęsto'auă ok'otokix kumutauauaiak'iauaiu, nõkstanistsika pu moi'pi au opi ko'kosouax nipuau'ă man'istau'moipiopi o'kosix ki kimat'õkhsitsipuau'ats!

38 Sat'sik, Koko'auai nam'itaitsiu kīt'skitomoko.

39 Kitan'istopuau, issoots'i kimatakainokipuaua sau anenoainiki A tsim'siu annõk'pauksipu'õk Ap'istotoki uă otsin'ikõsim.

CHAPTER XXIV.

KI Jesus itsux'iu ki itsis'tüpaatomaie otõksinimatsax itoto'iauaie mõkanis'tsin nomoõsauaie omük'atoiapioyis istap'istutüksinni.

2 Ki Jesus an'istsiuax kiküttaisauainipuaustsau kõnai'istsk? Kitau'mün istopuau, matakskit'aua okotoki mõkstaiina'piksistosi.

3 Otsit'tokhitau pissi nitum'moyi Olives, õksinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punksõk'kuasisi?

4 Ki Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kõkstai pistsiksistutu'yisuai.

5 Akai'tappix ak'üt sitotoiau nitsin'ikõsim ki ak'aniau Christ nęsto'akauk; ki ak'sipistsiksistutu'yiauaax akai'tappix.

6 Ki kitakokh tsim atop uaii auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kōk-stai'apai tsitasuai; konai'istsk ak'its tsiau; ki umut'aketsnikawpi matomoto'ats.

7 Aiok'auaua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu au'ōssinni, ki ak'its tsiu okh'tokosists, ki ksōk'kumă otaks'ikauopiisists, ki akokōnau'toits tsiau.

8 Am'osts Istokōnau'mūtūpipuīnawku yisists.

9 Kitakau mūts'kakipuau kōk'itapauksistutoksi. ki kitaks'enikoai au: ki kōnai'okauaua kumutaks'tsimmīm moko au nitsin'ikōsim.

10 Ki akai'tappix ak'istskīm skūkiau ki akau mūts'katseiau, ki akau'kimotseiau.

11 Ki akaiēm'ix ksis'tapsix prophetix aksipuaiu ki aksipisksis'tutu yuax.

12 Ki sau o'kōmotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otūkome'tūksuai akstuyuaie.

13 Ki annōk'eikak'īmauōk umuk'itsipi aksikōmotse'piau.

14 Ki am'ok nin'naiisinni istōkh'sitsiniksinni ak'anistop kōnūs'ksōkkum, kōnai'okoaua mōks'ksiniisauaie; ki umuk'itsipi ak'otūmitoto.

15 ninīm'innoainiki ūs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsim'apii istai'pu yissi (annōk'an'istomōk ūnnists'ksinissi:)

16 Anniks'isk Judæa itau'pixk ūnnianisti-tūpoks'kasau nitum'moists:

17 Annok' itokh'itau piuōk oko'ai pīnūnists'in issa atos mōk'sau autsissi itsipsts'tsi oko'ai:

18 Annök' ĩnsĩman itau'piuök pinüt'ũn-
ĩstsskos mök'otsĩssi otsĩstotos'ĩsts.

19 Anniks'isk ipitap'piixk ki ũs'takataxk
aksksĩn ĩmiau makapi annists'ĩsts ksĩstsi ku'ĩsts!

20 Atsĩmoiikak kök'stautsĩmutasuai stu-
yĩssi, ki ĩssik'opiĩksĩstsi kuĩ.

21 Annik' omũx'ipuĩnasĩn ni ak'itsĩsiu, is-
tsĩtsĩs'si ksök'kum, ki annok' manĩsts'ipuĩnaps-
pi, aksĩs'tũpũnĩstĩpuĩnapsiu, ki ĩs'sotsk mat-
akotũmanĩstĩpuĩnapsiu'ats.

22 Ki annists'ĩsts ksĩstsi ku'ĩsts sau un'nats ĩs-
tutsĩsĕsts mat'akitsĩsipa matap'pi itsi kũmots-
e'piaiau; an mai'tũkkixk, osto'auai itun nats'ĩs-
tutsĩmĕsts annists'ĩsts ksĩstsi ku'ĩsts.

23 Kũmĩs'tsiki matap'pi kitai'akaniki
Sũm'mĩs, an'auk Christ, ki om'auk; pinau'-
maĩtos.

24 Ksĩs'tapsix Christix akitsĩpuau'iau ki
ksĩs'tapsix prophetix, ki akanĩs'tsĩnnũkiau o-
mũk'apstosĩsts ki pĩsats'kasĩsts; ki ikũn'itsĩs-
iki aks'ipĩstsi ksĩstutuyiau ax aumai'tũkkixk.

25 Sat'sik, kikaun'ĩstopuau.

26 Kũm'anĩstsenikiau sat'sit ksĩs'tapsksök-
kuyi ũn'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, sĩmiap'-
ioyĩsts ũn'amauk; pinau mai'tũkkik.

27 Ksĩstsi kum' manĩsttotsĩpuksi pũpi umut'-
autstsi pi apinök'kuyi, ki manĩstsi tũpikũnatspi
ame'totsi; netoi' ak'ũnĩststsiu nĩn'au okku'i
otos'aie.

28 Mũksĩnii otsits'tsi pi, ũn'nim pĩ'tax ak o-
mooi'iau.

29 Annists'ĩsts ksĩstsi ku'ĩstsk ĩstsi pu'ĩnas-
ĩsts otaiksiu os'au, nato'si akski'ĩnũm, ki ko-
kum'ikesũm matak anak ĩnauats, ki kök'atos-

ix akotots'inissiau, ki spots'im otsis'köpsin ni akauüt'apixip:

30 Ki Nin'auã okku'i otap'stošin ni akitsinakoai spots'im: ki ksök'kum istokõnai'tapix ak'otūmauyesiau, ki aks'innoyeyiau Nin'au okku'i spots'im istissocksis'tsikuists itsipsts'otosi, otūmap'sin ni ki omūx'ik'kūnnašin ni akopotō.

31 Ki ak'itūpskuyiuax otatsim'otokata tsix ak'soks'ik'ki ax, ki aumai'tūkkixk akitotomoi'piiauax, nisso'o'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi:

32 Annok', isksinik parable omūx'inistsis; okūn'iksi otsa'kiūkkin'is'si, ki ot sui'o'pokassi, kitsksinipuau nepu'yi itasts'tsiu;

33 Neto'i maks'in'imenoiniki annists'isk, isksinik, mōkaststis'si, ito'to okh'sepistan'ists.

34 Kitau'mūn'istopuau am'oi o'tappiis'nai mataks'istapu'ats otsau omaisūpan'istsiosau annists'isk.

35 Spots'im ki ksök'kum ak'eitsinikau, ki nitse'pawsists matakeitsinikau'estsau.

36 Annik'ksistsiku'ik ki annik'itai'ksistsikum iopik matsksin'im'ats matap'pi, Spots'im istso'tokata tsix matsksin'im'axauaie, Nin'a nits'ksin'imaie.

37 Noe otsiks'istsikumists manistsi'piests, netoi'ak'an'isttsiiests Nin'au okku'i oto'saie

38 Otsau om'o'kõnaiokkeuasi ksök'kum man'istau'yipiau ki man'istai'simipiau, man'istok'kemipiau man'ista'pikōttūkipiau, itūp'itsiu annik'ksistsiku'ik, Noe otsit'sūppop'issi akh'iosatsis.

39 Ki matsksin'im'axau otsau om'o'kõnaiok-

keuasi ki itsau'inakuai istutu aiau; netoi' ak'-
anistsiu Nin'au okku'i oto'saie.

40 Natsitappiix akotūmitau'piiau insim'-
man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stsik'i ak'-
skitau.

41 Natsitappiix akex' ak'itai pik'iakiau; ni-
tuks'kūmi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau.

42 Ūn'nikaie mokōkik: ki mats'ksnipuau
annik' itai'ksistsikumio pik kitsin'aimoau ot-
ai'ak'itotopik.

43 Am'okā isksin'ik', Napioyis istōkhsin'-
auā otsksin'im'opi annik' itai'ksistsikumio pik
otai'ak'itotosi kōmos'ie pitsiuā is'tai'ūskskūm-
iuopi, istai'saie pukitsetsim'opi oko'ai istokit-
sim'i mōkopokse'isaie.

44 Ūn'nikaie ūk'aisūppuiap'istotosik; kit-
sit'isauaitisatopuai, Nin'au okku'i ak'itoto.

45 Tūkka' au mai'tūk ki ap'otūk kiuā, ki mo-
kōk'i apotūk kiuā annōk' otsin'aim otinaiāts'-
okōk oko'ai iststappim'ix, mōk'okōm otoko-
tōsax otso'ōšinoauēsts?

46 A tsim'siu annōk ap'otūk kiuōk, otsin'aim
oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ūn'istsis-
tutsimaie.

47 Kitau'mūn'istopuau, akokōn'itainaiāts'iu-
aie otokōnai'nan'ists.

48 Ki annōk sau um'itapotūk kiuōk, mak o-
tots'an'issi u'skēttsipōppi ai'sūmsiu nitsin'-
aim;

49 Ki makau mūtūpau aiak'iūssi ot'opok ap-
otūkkimax, ki makopoks'oyimūssi ki mak'op-
poks'imimūssi ai'simix;

50 Annōk' ap'otūk kiuōk otsin'aim ak'oto
annik' kustsiku'ik otsau omūsks'kūmosaie, ki

annik' itai'ksis tsikumio pik otsau om ūs'ksin ni-
issi,

51 Ki akaiaketsin'iu aie, ki aiako kotsiu aie
mök'itau pissaie otsitau'pipiax ksistapoköm-
otsitäppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sin ni
ki satse'kinani.

CHAPTER XXV.

SPOTS'IM ĭstsın'naiisınni ake tum'an ĭstsi au
ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'-
anakimatsu au ěsts, ki itsux'iau mök'ota'tsem-
ösau annök' ai'akokemiuök.

2 Ki nıs'itsix mökök'iau, ki nıs'itsix mat'-
tsapsiau.

3 Anniks'isk mat'tsapsixk nit'o'tsımiau ot'-
anakimatsu au ěsts, ki, mattotük kiu'ax au ok-
ke'anakımatsıs:

4 Ki mökök'ixk ipok'iotsımiau otanakimat-
su au ěsts okke'anakımatsıs, kos'ix itsüp'pitük-
kiau.

5 Annök' ai'akokemiuök otai'sümsi, ikön-
ai'okan o'piiau ki ikönai'okax.

6 Ki itüt'sikiikokoi ikum'i ĭstutsip, sat'sik,
ak'okemiuă ai'püksipu; Süksik' kök'otatsem-
össuai.

7 Itüm okönai pu au'iau am'ox ake'kuax, ki
ikön'itaisüppasu yınükiau otanakimatsu au ěsts.

8 Ki mat'tsapsix an'ĭstsi au ax mökök'ix,
kok'inan kitök'ke anakımatsuai; tük'ka, nit-
an'akimatsınan ěsts ũk'ai ĭtsinikaiau.

9 Ki mökök'ix an'ĭstsi au ax, Sa; matak a-
kau o'ats ksěstün'un: Is'tapuk au müt's'kotük-
kix kök'opumat osuai.

10 Ki otsakiaitapposau mők'opumat tosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiau aie okkem'sinni: ki ai'okip.

11 Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kau ai'pixik in an.

12 Ki an'istsiu ax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuau ats.

13 Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats'ksinipuau ats annik'ksistsiku'ik ki annik'itai'ksistsikumio pik Nin'au okku'i otai'akitotopik.

14 Spots'im istsin'naiisinni netum'anistsiu nin'au annök'piuo'ök, ki niniköt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists.

15 Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisitsi'i itawk'pumauPIX ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kõnai'tapPIX itanistokotsiu'ax manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto.

16 Annök'ikuyiu'ök nisitsi'i itawk'pumauPIX itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nisitsix itawk'pumauPIX.

17 Ki netoi annök'ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix.

18 Ki annök'ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasatomaie otsin'aim otsixkimim'iaie.

19 Otai'süm mosi, am'ox ap'otük kix otsin'aimoauai itoto'yinai, ki ipok oks'tükimiu ax.

20 Ki annök'ikuyiu'ök nisitsi'i itawk'pumauPIX ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nisitsix itawk'pumauPIX, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nisitsi'i itawk'pumauPIX: Sat'sit nitokuinan'matsis'itsix.

21 Otsin'aim an'istsiu aie, kitökhs'istutu tük-

ki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münössatsipiau un'natosësts, kitak'inaiatso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsiپی'it.

22 Annök' iku'yiuök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, ni mat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix.

23 Otsin'aim an'is'tsiuaie, kitökhs'istutükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münössatsipiau un'natosësts, kitak'inaiatso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsiپی'it.

24 Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksinok ksësto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumatopi kitai'pokiaki, ki kiküt'tomauanit'apixipi kitomoi'pitükki;

25 Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan.

26 Otsin'aim an'is'tsiuaie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküt'tomai'süppipumatopi, ki nitomoi'pitükki, niküt'tomauanit'apixipi:

27 Kumaukstauokotaišksixau au'awtsoomütskotükki nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nök'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix.

28 Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok'annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix.

29 Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiiau, ki otaksinanoaiiau akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomoau annik'ooko'öšinik.

30 Ki istüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä it-sau'okuyiuä ski'natsii: ak'itstsiu asain'siüni ki satse'kinani.

31 Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pina-sinni ipokom'össau otokõnatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitaupiu otsistsapisso'pötsis:

32 Ki akokõnipotamoi'piaiau ikõnai'okau-aau: ki aiakanistaiaketaipiksistaiu emük'ikinaikuün manistai'aketaipiksistopi ax emük'ikinax ki apomük'ikinax:

33 Ki akotüpiuax emük'ikinax onet'otsis ki ap'omüki kinax otse'aksissauotsis.

34 Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nñ'naiisinni matsik'annik'kitapistu to mokiiik, otsauom ap'astu to össi ksök'kum.

35 Nitse'nots, ki kit'okokipuu aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tu kokipuu: nitsi'piitappi, ki kitotokipuu:

36 Nimatsistospa, ki kitsis'tosatskokipuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsitotaakipuu.

37 Mokõm'otsitappix akotüm'anistsiauaie, Nin'a, tsanistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitsis'sopinan? Ki kitse'naki, ki kitütakopinan.

38 Tsanistsi'i kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosin? Ki kimatsistospa, ki kitsistotos'atskopinan?

39 Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsitotaatosinan?

40 Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'mün-

istopuau kanistitüpistutsipuai tuks'kūma inūx'tsīma am'ox nīx'okoax, kitanists'istutomokipuau.

41 Akotūm'anistsiuax anniks'isk ote'aksīsautsīs itau'pīk, is'tapuk emūtskax mōkseinsau, ūskstusinasī is'tapuk, ek'aisepūtsistotomoiiauax au'tutsokiuā ki oto'tokatatsix:

42 Tūk'ka, nitau'nots, ki kimatsīssok'ipuaua: nitsē'naki, ki kimat'tutukokipuaua:

43 Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuau: nimats'istospa, ki kimatsistotosats'kokipuaua: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipiskotokipuaua.

44 Osto'auai ak'otūmanistsīiau aie, Nin'a Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitsē'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pīssi itai'okiakiopi kōkstaikawk'anistotōsinau?

45 Ai'akotūmanistsiuax, kitau'mūnistopuau kanist'saiitüpistutsipuai tuks'kūmā inūx'tsīma amox, kimat'anistsistutomokipuaua.

46 Ki am'oxi aksistūpitappo'iau ūsk'sitauksistototspi: ki mokōm'otsitappix akittappo'iau ūsk'sipaitappiisīni.

CHAPTER XXVI.

KI itūnistiu, Jesus otaiksistē'poat tosēsts am'ōsts epō'awsīsts, itūnistiuax otūskšīnīmatsax,

2 Kītsksīnipuau aisto'kūssi ksīstsi ku'ists ak'its'tiu passover, ki Nīn'au okku'i itau' mūts'kau mōk'itsīksīstoxōši.

3 Omūk'atoiapiekuax, ki aisīnakix, ki ma-

tap'pix otsin'aimoauax itūmitūpaumooiau
sp'a'toiapiekuūn Caiaphas oko'aii.

4 Ki ai'sītsīpsattseiau mōk'anistokotsisīm-
miotoōsauaie Jesus, ki mōk'itsenitōsauaie.

5 Ki an'iau, pinīts'tsīs oye'tani ītsiksīs'tsi-
kui ōkskakūmītsikīniau matap'pix.

6 Jesus otsitau'pīssi Bethany, Simon leper
oko'ai otsitsīpsts'taupīssi,

7 Ake'ua itoto'aie, ipa'tūkkiu alabaster a-
tūxak'sin puye' itsūp'patomaie, akai'ixkīmas-
iuaie, ki otau'yisaie itsita'suyīnīmaie oto-
kōn'iaie.

8 Ki otūksīnīmats'ax otsinīs'saxaie, ītse'-
tūkkiax, ki an'iau mauk'etsīnikatopi?

9 Am'ok ipum'atotopi īs'taiek ekai'ixkīmas-
iuopi, ki kīm'atapsix īs'tauokotauopiuaie.

10 Jesus otokh'tsīmsi, an'ītsiuax, kumauk'-
sauaiksīxinoauaiīksīx ake'uā ōkh'siu nitap-
īstutu'yipi.

11 Ksēsto'au, kīmatapsix kitūsk'sauopok-
semokoaiau; ki nēsto'a kīmat'ūksauopoksem-
okīpuaua.

12 Am'ok puye' nostūm'i otsita'suyīnīssi
ītsīstuts'īmaie mōk'ītsopuiapīstutu'yīssi nōk-
ītak'ītsasi.

13 Kitau'mūnīstopuau am'oi ōkhs'ītsīnik-
sīnni amianīstan'īstopi kōnūs'ksōkkumā, am'-
ok, am'o ake'uā otap'īstutsīpi ak'ūtanīstoma-
aie, mōk'ītūksīnoōsi.

14 Na'tsīkoputsix, tuks'kūmā, anīstau Judas
Iscariot, itappo omūk'atoiapiekuax,

15 Ki an'iu, tsanīstap'pi kitak'okokīpuaii,
ki nitakitūp'omutskau ksēsto'au? Ki nītsi'tu-
yīauaie niip'pii ksīx'ix'kīmīx.

16 Ki annik' itot'apsatsim mők'itamütskös-
aie.

17 Ke'tani küt'taikopütsii, istotom'iksīs'-
tsikui, ūksnīmats'ax itoto'iau Jesus, ki an'-
istsiauaie, Tse'a kit'stapa kők'sopuiapistutos-
inan kők'kītsoyīsi passover?

18 Ki an'iu is'tapuk akap'ioyīs, ki om'ümă
nīn'auümă an'istok', Nin'a, an'iu, nitsiksīs'tsi-
kum'i aststsi'u: koko'ai nitūs'ksnīmatsax nit-
ak'opoksoyimaiu passover.

19 Ki ūksnīmats'ax man'istan'is'topiāx it-
an'isttutsīmiax; ki itso'poütsistutsīmiau pass-
over.

20 Ki otau'tük kusi, ipok itau'pimiuax na'-
tsikoputsix.

21 Ki otau'yīsau, an'iu, kitau'mūn'istopu au
tuks'kūmă ksēs'to'au kītakaumüts'kauki.

22 Ki eks'kaiikikīn'etük kiau, ki ikōnau'-
mütūpan'istsiauaie, Nin'a nēs'to'akats?

23 Ki an'iu, annök okīt'sīs nitopoksīstapīm-
akemaok kos'i nitakaumüts'kauk.

24 Nin'au okku'i itan'ists'itappo nitsīn'aw-
pi: ak'itūpokapiu annök' nīn'auök imüts'kai-
uök Nin'au okku'i! Küt'taipokaiiuopi annök'
nīn'auök, is'taōkhsiuopi.

25 Judas anni'isk itse'mütskaukisk, itüm'-
an'istsiauaie, Nin'a nēs'to'akats? An'istsiauaie,
kitan'i.

26 Ki otau'yīsau Jesus ito'tsīmaie ke'tani
ki itatsīm'istutsīmaie, ki itaumin'īmaie, kī i-
kotsiu'ax ūksnīmats'ax, ki an'iu, Matsīk', o-
yik'; am'oiāuk nostüm'i.

27 Ki mat'tuyīuaie kos'i ki thanks ikotük'-
kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'sīnattok;

28 Am'ok auk nitsa'apün, mananists'etok-sinni itüp'itsiu itsai'kimskau akai'tappix ot-saum'itsitappiisu auësts mök'sin isësts.

29 Ki kitan'istopuau nimatak ütsimat topa am'ok mñiok ke sau om o'pokitsipstsimat tom-inaniki man is'si nin'a ots'in na isin ni.

30 Ki otinik'sau nato'i'niksinni itüp'suxiau nitum'moyi Olives.

31 Jesus itüm'anistsiuax, nësto'a kitak'o-kön üsskimskükipuau annok'ä koko'ikä: tük-ka, sñ'aip, nitak'au aiakiau annök' üks'kümiuök emük'ikinax, ki ot'omükikin au äsina isto'mükikinax ak üneto'iau.

32 Aiksistatsipuau'eniki kitakitüpotoma'topuau Galilee.

33 Peter an'istsiu aie, iküm'okön üstsskimsküki sau ksësto'a, nimat'akistskimskükipa.

34 Jesus an'istsiu aie, kitau'mñisto, Annok' koko'ik otsau om it'awk kumsi nipuau'ä nioks' kai kitakani kimatsksinok'ipa.

35 Peter an'istsiu aie ökskaküm opoks'enio p, nimat'akanipa kimatsksinopa; neto'i ikön-au'aniiax üksin imats'ax.

36 Jesus itümitüpopokomiuax Gethsemane an'istop, ki an'istsiuax otüksin imatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nökitüt-tsimoikasä.

37 Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee otsistok'io kuyix, ki itaumütüpi kikin'etükki ki itau'mütüpeikapitsitau.

38 Itüm'anistsiuax nitsitüpi kikin etukki e'insinni: annom' stau'pik, ki ök'itüskkatükkiop.

39 Ki pa'tsi istüpaatsiuax, ki isstokopi'u o-

stoksīs', ki itūt'tsīm oiikau ki an'iu, Nin'a, ikūm'okotsitsīsī am'oi kos'a ūnnianistīs'tūp-
ipotoōssi; nimatakitsitan'ats, ksēs'to'a kitak'-
itsitan.

40 Ki matskitoto'ax otūsksīnimats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiu aie Peter, Awx'ats? kikūttau kotūskskūmmokipa tuks'-
kai itai'ksīstsikumio pi?

41 Mokōk'etsik ki a'tsīm oiikak, kōk staitsi-
pīssuai issaks'ksīn ūksīn ni; sta'aw itsitsi'ta-
tomaie ki ix'isakuyi matsi'uats.

42 Ki mats'istapu ki itūt'tsīm oiikau, ki an'iu, Nin'a, am'oi kos'a sau om ot'aisīm miēni-
ki sau om is'tūpipotomoko eniki, kītak'itsi-
tan.

43 Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'as-
ax: tūk'ka issoksīm'au oōps'puauax.

44 Ki itskītsiuax, ki mats'istapu, ki nioks'-
kai itūt'tsīm oiikau, ki netoi' au'aniu.

45 Itūm'itotoiax otūsksīnimats'ax ki an'-
istsiuax okak' annok, ki issik'sīstsikok: sat'-
sik asttsiu' itai'ksīstsikumio pi, ki Nin'au
okku'i itūp'au mūtskau sau um'itsitappix ot-
su'auēsts.

46 Nipuak', ōkittāppau'op: annōk' nitak-
au mūts'kau ōk asttsiu'.

47 Ki otsa'kiai epuyīssi, Sat'sik, Judas, na'-
tsikoputsix tuks'kūmā ito'to ki akai'tappix i-
pokom'iauaie inus'stoanix ki sōksīs'tsīsts ipa'-
tūkkix, itototoiau omūk'atoiapiekuax ki ma-
tap'pix otsīn'aimoauax.

48 Ki annōk' imūts'ka iuōkaie ikotsiu'ax
apsto'sinni, ki an'iu, annōk' nitak'sīnnauskip-
pauōk, an'nōk'kau: mī'eenok.

49 Ki ikõm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsin'nauskippiaie.

50 Ki Jesus an'istsiuaiie, Napi'ã, kumauk'sipuksipuksiks? Itũmitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie.

51 Ki sat'sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'kũma itsitũpikins'tsakiuaie otsin'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuũn tuks'kũmi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kõk'sinĩmaie okhtok'isaie.

52 Jesus itũm'an'istsiuaiie, kitsin'usstoanã otsits'tsi pi iststsi'is; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enit-taiiau.

53 Kit'stapa nõkũttokotsitũp'atsĩmoikani nin'ã, ki annok' nõk'okuyĩssi otsitsks'istsiko-putsix legionix otatsim'otokata tsix?

54 Tsa akokototũmun'ists'istutsipa natois'ĩnak'sists, mõk'itũn'istsĩssi?

55 Neto'ik itai'ksistsikumio pik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kikũt'an'istsipuksipa'akipuaua kan'ist'sitappopuau kõmos'iepĩtsi annõk' pa'tũk'kiuõk inus'stoax ki sõksis'tsists, kõk'otoksuai? An'is'tsiksistsiku'ists kitopokau'pimopuau omũk'atoiapioyis kõk'ũksinĩmats'opuau ki kimatseen'okipuauã.

56 Ki am'ostsk ikõnai'istutsipi mõks'enũpan'istosau prophetix osĩnak'suauẽsts. Ikõn'ũksinĩmatsax itũm'skĩtsiiau ki ai'tsimmutaiiau.

57 Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itũp'ipiauaie Caiaphas, sp'a'toiapiekuũn, itomoi'piaupiau ai'sĩnakix ki omũks'ĩmix nin'ax.

58 Ki Peter piaapũtsitũpa'tseuaie sp'a'toiap-

ieku ūn oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'piniuax ap'otūk kix mōkitokōnai'nīsi.

59 Annok', omūk'atoiapiekuax ki omūks'imix nīn'ax ki ikōnau'kōkitsimax, istūp'iksistapenūpanīssīni ap'satsīmiau mōks'enitōsauaie Jesus;

60 Ki matokonim'axau; otsito'tosax akai'tappix aiksīstapenūpanix, matokonīm'axau. Sako'okhtsim ito'toīau na'tsitappiix ai'tapksīsenūpanix,

61 Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opūksīnip Ap'istotok'iuā otatoī'apioyis ki nitokot'sokapīstutsip nioks'kai ksīstsiiku'i.

62 Ki Sp'atoi'apieku ūn itsipuu', ki an'īstsiuaie, kitakstaie'puyipa? 'Tsan īstapiu'a am'ox kitse'nūpanipi au?

63 Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apieku ūn mat'anīstsiuaie, kita'tau ūn īsto Āp'istotokiua ipai'tappiūā, kōk'aniksīnan ikūm'ūmeniki Christ, Ap'istotokiūā okku'i.

64 Jesus an'īstsiuaie, kitsemūniani; ki kitan'īsto sako'okhtsim kitaks'īnoauai'īni Nin'au okku'i, otsitau'pīssi otūmap'sīni īstset'otsīsi ki umutsipuk'sipusi Spots'im īstsisoksis'tsiikuīsts.

65 Sp'atoi'apieku ūn itūm ai'pinotsīmēsts otsīstotos'īsts ki an'iu, itūpepo'atomaie Ap'īstotokiūā; nitak'otsikipīnana stsik'ix e'ēnūpanix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksīs'tapīnikōttsīmani.

66 Tsa kit'stapuuā? an'iau, mōks'eīnsi.

67 Itūm'itaisokuttūttsiauaie ostoksīs'aie, ki oto'auēsts itsītauaiak'iauaie: ki stsik'ix omī'tsīxikīnstspuuēsts itsītauaiak'iauaie,

68 Ki an'iau, ksęsto'a Christ e'ęn ųpanik ĩn-an, Tųkka' kĳtauaiak'io ka?

69 Annok' Peter sauauts'im itau'piu, ĳstokĳtsim'i pĳstots'im: ki ake'kuųn itoto'aie, ki an'iu, ksęsto'a kitopokom'au Jesus Galilee ĳstsitappim'i.

70 Ki paiot'anĳtsiuax matap'pix nimatsksĳnoau'ats nimatsksĳnipa kitan'ipi

71 Ki otsitųp'sųxsi kĳtsim'iapioyĳs, stsĳk'i *ake'kuųn* nan'nuyeuaiie ki an'ĳtsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, an'o *nin'au* nokųt'opoksimiuaiie Jesus, Nazareth ĳstsitappim'i.

72 Ki mata'toųniu, ki an'iu, nimatsksĳnoau'ats nĳn'au.

73 Ki otai'pĳstsĳksĳsųm mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'ĳtsiauaie Peter, E'mųniu, ksęsto'akauk tuks'kųmă: kitse'poawsĳsts kitse'ęn ųpaniki.

74 Itųmau mųt ųpipako'sĳnepuyiu, ki itaumųtųpųtau'ųniu, nimats'ksĳnoau'ats nĳn'au. Ki nipuau'ă sokĳt'okumiu.

75 Ki Peter ĳksĳnĳm'aie Jesus ote'poawsĳniaie, annik' itanĳ'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a nioks'kai kitak'ani kimatsksĳnokĳpats. Ki itsųx'iu, ki itsok'auasainiu.

CHAPTER XXVII.

OTAP'INŌKKUSI, kųnau'mųkatoiapiekuax ki matap'pix otsĳn'aimoauax itųp'okųkĳtsĳmaiau Jesus mųks'enitųsauaie;

2 Ki otai'ĳksĳpĳstųssauaie, itųnĳstųppĳp'iauaie, ki itųp'aumųtskaiuaie Pontius Pilate, anni'isk nĳnai'isk.

3 Judas, anni'isk otse'mütskauk'isk, otsin-no'ösaie, otan'is'sax möks'e'insi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsipotuyiuax omük'atoiapiekuax ki omüks'imix n'n'ax ni'p'pix ksixix'kimix,

4 Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mütskatop moköm'otsaapünni. Ki an'iau, Tsan'istappi nitokan'istappikipinan'a? Ksësto'a kitak'satsip.

5 Ki itsipsts'istüpapiksistsiuax ksixix'kimix omük'atoiapioyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'köpsiu.

6 Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksixix'kimix, ki an'iau, matökh'siu'ats ök'itsüppitsösau atsim'isokaiis, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau.

7 Ki itau'kökotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itsösau.

8 Ün'nikaie itüsks'unnistainiköttop a'apünni itsin'simman.

9 Itüme'ë'nüpan'istomaie annik' otan'ipik-
aie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax ni'p'pix ksixix'kimix, umutopum'atopiaie an-
nök' Israel itüniau ünni mökan'istsixkimas;

10 Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nan'istün'ik Ap'istotokiuä.

11 Ki Jesus pai'ot'sipuyimiuaie, n'n'aii; ki n'n'auä ai'süppoöttsetsattsuaie, ki an'iu kiküt-an'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsuaie, kitan'i.

12 Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inax ot-e'ë'nüpan'istösauaie, mats epuyiu'ats.

13 Pilate itüm'an'istsuaie, kiküttaisau okhtoau'axau akau'o'yi kitse'nüpaniko'ists?

14 Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auã eik'skaie tükkiu.

15 Annok' oye'tani nin'aua itüsksaipotoyiuaie tuksküm'i eën'naii ot'statau aie matap'pix.

16 Annik', nannan'attsiau tuks'kümi eën'naii, Barabbas an'istau.

17 Ün'nikaie otokönu' moösax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'statauã köks'ipotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annök'an istauök Christ?

18 Tük'ka isksinim'aie umutsiksissat'siuösu, itaumüts'kau.

19 Otsitau'pissi okök'itsimani istisio'pötsis, otokem'an itüpüt'oköttsiuaie ki an'istsiuaie, pinotokan'istappikit om'ã moköm'otsitappiuã: tük'ka akauo'iësts nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok'ksistsiku'ik, ostoi'itots'tsiësts.

20 Ki omük'atoiapiekuax ki omüx'inax eikakimattsiauax matap'pix mök'aukömönistösauaie Barabbas, ki Jesus möks'einsaie.

21 Nin'auã an'istsiuax, Tükka' na'tokümix kitstatauau'a köks'ipotomoössuai? An'iau Barabbas.

22 Pilate an'istsiuax Tsa nitakünnistutoau'ats Jesus, an istauök Christ. Ikön'auanistsiuaie, ünni an istau ai'istais.

23 Ki nin'auã an'iu, kumauk'an istau aiksiks? Tsan istapiu'äts ot sau um'itsistu tüksin ni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ünni an istau ai'istais.

24 Otsin is'si, ot sau'otokan istappikissaie, ki otai'akitstissi äsinata'pii ito'tükkiu okke', ki

it ūs' tsīm miu ot sipot' ai pu yim ōs ax ma tap' pix,
ki it ūniu', ni mat' oto toi moko' ā am' o mokōm'-
otsi tappiu ā ota' a pūni: ksēs to' au ā sat' sīk.

25 It ūm okōn ai' pu yiau ma tap' pix, ota' a-
pūni ūn nian išt tots' tsīsaie nēs tūn' an ki no'-
kos īn an ix.

26 It ūm ipo' to moyiu ax Barabbas: ki otai'-
ksīst išt sipīs ōsaie Jesus, em ūts' kai u aie ōksi-
ksīs' tox ōsaie.

27 Nīn au ā ot se ēn nakem' ix it ūp' ip' iau aie
Jesus it okōn o' paupi, ki it okōn au moi' pi iau e-
ēn' nakex.

28 Ki itsau' to moyiau aie otsi stoto s' išt saie, ki
mawks' i so kōs īmi its ūps' kai u aie.

29 Otai' am i tsīn īssau ksīs si išt sūm mokōni,
itsīs' tsūm mokiau aie ki apai' i it stom' iau aie o-
net' o tsīsaie: ki au an auk op īst uk sīs' a kōt tsiau-
aie, ki ai' ksīstapan išt saie, ki an' iau, Hail,
Jews otsīn' aim o au ai!

30 Ki ai' sok ot utt saie, ki matsīm iau ap-
ai' i ki ot okōn' i aie itsit au' ai ak iau aie.

31 Otai' ksīst si ksīstapan išt ūs au aie, as so' kōs-
īmi itsauts' im iau aie, ki ot au' ūts i so kōs īm aie
its ūps' kai u aie, ki its išt ap' ip' iau aie mōk' au ai-
istas au aie.

32 Ki ots ūks' au, ikon oy iau aie nīn' ai i
Cyrene išt sitappim' i, otsīn i kōs im Simon: īs-
sku opa' at saie ot au ai' staks īn,

33 Ki otsi to' to sau Golgotha an' i stop, it okīs-
asi īk, m ūks i kīn ūk ot okōn i k,

34 Ikotsi' au aie mok sīm atossai ai' išt sipo-
ku' yi ki gall ipa' sok asuy īn i m iau aie: ki ot ūt'-
totsīsaie, mat' skaksīm at tom' at saie.

35 Ki it au' ai išt ai iau aie, ki otsi stoto s' išt, ki

aiaketotsipiests, itsi'kõtsotsiēsts: mõks'eēn-
 ūpanīstosi annik' otan'ipik prophet, itai'aket-
 otsipiēsts nitsīstotos'ists ki itsi'kõtsopnaaiua.

36 Ki ito'piiau ki ūs'sūmmiiauaie annim';

37 Ki itstom'iauaie otokõn'i spots'i ksīs'tap-
 anīssīnni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsīn'aim-
 oauai.

38 Na'tsitappix kõmos'iepitsix ipauai'istau-
 ax tukskūm'i onet'otsīsi ki stsīk'i otse'aksīs-
 sau tsīs.

39 Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsītsip-
 sattsiuaie, ki auauūkia'pīxiau,

40 Ki an'iau ksēs'to'a annõk' ipūxīn'īmõk
 omūk'atoi'apioyīs, ki nioks'kai ksīs'tikuīsts
 itiksīs'tapīstutsimõk, kõmotse'piosit. Ikūm'-
 ūmeniki Ap'istotokuā okku'i īnīsa'atoat au-
 ai'staksīn.

41 Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitai-
 ksīstapanīstsiuaie, kiai'sīnakix ki omūx'īmīx
 ipokaniau,

42 Kõmotse'piuax stsīk'ix ki matokotsikõm-
 otsepiosiu'ats. Ikūm'ūm'īssi Israel otsīn'aim,
 ūnanīstsīnīsa'atos auai'staksīn, ki nitakau-
 mai'tauūnan.

43 Au'maituyiuaie Ap'istotoki'i: annok' ūn-
 nianīstikõmotse'piõsaie, maksīnan'attūsaie:
 tūk'ka itūniu', nēs'to'akauk Ap'istotokuā ok-
 ku'i.

44 Kõmos'iepitsix ipok'auaistapixk neto'-
 yīstsk nokūtsitūp'apiximīauēsts okhpe'kīsts.

45 Nau'yi itai'ksīstikūmiopi konūs'ksõk-
 kumā itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksīstikūmi-
 opi.

46 Ki otsipik'susi itai'ksīstikūmiopi, Jesus

aisokse'puyiu, ki itüni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? annik' ito'kisasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skikiiks?

47 Stsik'ix itai'puyixk, otoh'tsimsau', an'iau, Am'o *nñau* nan'niköttsiu aie Elias.

48 Ki tuks'kümă itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kimiuaie istsi poku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie möksimat-tosai ai'i.

49 Stsik'ix an'iau, ki'ka, ðk'satsip maks'ikümüpuksipusi möksikömotse'piisaie.

50 Jesus ota'atsoksepuyissi, itaumüts'kaiuaie Sta'aw.

51 Ki Sat'sit, omük'atoiöyis itsi'koksok'iakiopi ai'aketsinikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksök'kümă itsi'papyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopiiau;

52 Ki aken'imanists kau'opiiau; ki atsım'six anniks'isk ai'okaxk akaiëm ostüm'oauësts itsipua'ax,

53 Ki ota'atsipuawsi *Jesus*, itsux'iau aken'imanists, ki itüp'ipimiau atsımakap'ioyisi, ki otsinok'oaiiau akai'tappiix.

54 Annok' eënakin'au'ă, ki otopokom'ixk, otopoküs'satükkimaxk Jesus, otsinno'ösau ksök'kumi otsi'papyiisi, ki otsinıs'sau annists'isk istutsip'istsk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emün'iümüiu Ap'istotokiuă okku'i.

55 Ki akai'tappix akex' pie'tsi itüs'süm-miauaie, anniks'isk itotopokiuo'iixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie:

56 Ki ipokom'iauaax Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksis'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai.

57 Otau'tük kussi, a kotsin'au ä Arimathæa istsitappim'i an'istau Joseph, ito'to, tuks'küma Jesus ot üsksin'imats'aie:

58 Itappo' Pilate, ki iköm'ön istomaie Jesus ostüm'iaie. Pilate itümün'iu mökau mütskatoaie mostüm'i.

59 Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'mon'imaie ksix istokh'ai pistsi,

60 Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'imani, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'auapimiu aie aken'imani istokitsim'i, ki itsistapu.

61 Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'piauaie aken'imani.

62 Ki annik' ksistsiku'ik otökhs'apistutosau, mat'apinök kusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate,

63 Ki an'iau, Nin'a, nitüsksksin'ipinan om'ä ai'pistsiks istu tük kiu ä otan'ipi, otsakiai tap'piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipuu.

64 Anit' ökh'sistutsiss'i aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otüs'ksin'imatsax mökstai'sepiotosax, mökstai'kömosa'isax, mökstai'anistosauax matap'pix, ük'aipuau: ki sako'ipatsistu tük sinni aks'istüpsk'its top matom'ipatsistu tük sinni.

65 Pilate an'istsiuax mattok'au eën'akex; is'tapuk, mi'istutsik.

66 Ki itappo'iau, ki mi'istutsimiau ake'nimani, isksküm'iauaie ok'otoksökhs'epistan, ki itsi'iauaie eën'akex.

CHAPTER XXVIII.

ISSĪK'SĪSTSIKU YII ksĭstsi ku' i otai' ksiu os-
aie, otaumütüpapinök' kusaie ĭssĭk' atoĭksĭs-
tsikui, Mary Magdalene ki stsĭk' i Mary itoto'-
iau möks' ĭniĭsau ake' niman i.

2 Ki, sat' sĭt, ksök' kumă ai' papuyiu: tük' ka
Ap' ĭstotokiua ototokatatsĭs spots' im ĭtsĭn nĭs-
so' iĭnai, ki ito' to ki matskoap' imiuaie ok' o-
toksokh' sepĭstan ki itop' aiuaie.

3 Ostoksĭs' si netoinitai' natsiu aie popos' ĭsts,
ki kai' ksĭstotosiu neto' i kon' skui:

4 Ki ŭks' katük kix stun' noyiauaie, ki ai' pa-
puyeiau neto' nitsiiau enix'.

5 Ki ototokatatsĭs an' ĭtsiuax a kex', pini-
ko' puk; nits' ksĭnip kitap' ŭssüm mau au Jesus
annök' kaiĭs' toksauök.

6 Matsĭnaku aiĕm' ats: tük' ka, ŭk' ai puau ot-
an' ipi. Puk' sipuk, sat' sĭk otsit' si pi Nĭn' ä.

7 Ki kĭpi' tappoak, ki an' ĭstok' ax otŭs' ksĭn-
ĭmatsax otse' ĭnsĭnni ŭkai pua' atomaie; ki, sat'-
sit, kitse' tomomattaak Galilee; omim' kit-
ak' ĭtsĭn noauau: sat' sĭk, ki kau' an' ĭsto puau.

8 Ki ĭtsikĭp' ĭstüpaatomiauaie ake' niman
ai' kopumau, ki eks' ka etame tük ki au; ki
auks' kasiau mokitots' ipotosauaie otŭs' ksĭn ĭm-
atsaxaie otse' poawsĭniaie.

9 Ki otsitappo' sauax mök ĭtsĭn niko ŭsauax
otŭs' ksĭn ĭmatsaxaie, süm' mĭs, Jesus ito' tatsem-
iuax ki an' ĭtsiuax All hail! Ki ito' toiauaie
ki eĭn' ĭmiauaie oköt' sĭsts aie, ki ita' tsĭm mĭm-
miauaie.

10 Jesus itüm' itŭn ĭtsiuax, Pini kopuk;

mīs'tapuk, an'istok'au nīx'okoax mōk'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau.

11 Annok' ot sa'ki aitapposau, sūm'mīs, stsīk'ix ūsk'skatūkii itoto'iau akap'ioyīs, ki aitsin'nikoyiauaax omūk'atoiapiekuax nitap'ii.

12 Kiotokōnau'moōsau ki omūx'īnax otokōnai'puyīsau, ikotsi'auax eēn'akex akaiēm'i itawk'pum au pix,

13 Ki an'istsiauaax, ūn'nik' otūs'ksīmīmatsax nitsa'kiaiokasīnan, sepioto'iax ki itsikōmos'at tsiauaie.

14 Ki nīn'a okhtsīs'saie, nitak sem ūn an ki kitakitsikōmotse'piopinan.

15 Mat'toyiauaax itawk'pum au pix, ki otsksīnīmatsēipuauiāx na'tutsīmīau ki annik'an'issīn'nik Jews sa'kiauan'istomiax.

16 Nitsi'koputsiax otūs'ksīnīmatsax itap'pō'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi.

17 Ki otšinno'ōsauaie itatsīn'mīmīauaie: ki stsīk'ix sai'etūkkiāx.

18 Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsīpsat tsiauaax, ki an'istsiauaax, kōnau'tūmāpsīn ni spots'im ki ksōk'kum nit'okokō.

19 Ūn'nikaie, is'tapuk, isksīnīmats'okau kōnau'mian'istsitappii, ūs'tapīnokau nīnikōt'tokēsts otšin'ikōsīmēsts kīn'un, ki okku'i, ki atsīm'istaaw:

20 Isksīnīmats'okau mōk'satsīsauēsts kīt'an'istopuauests; ki sat'sit, kitūsks'opok semopua an'istsīksīs'tsikuīsts aiksiu o'si ksōk'kum.

